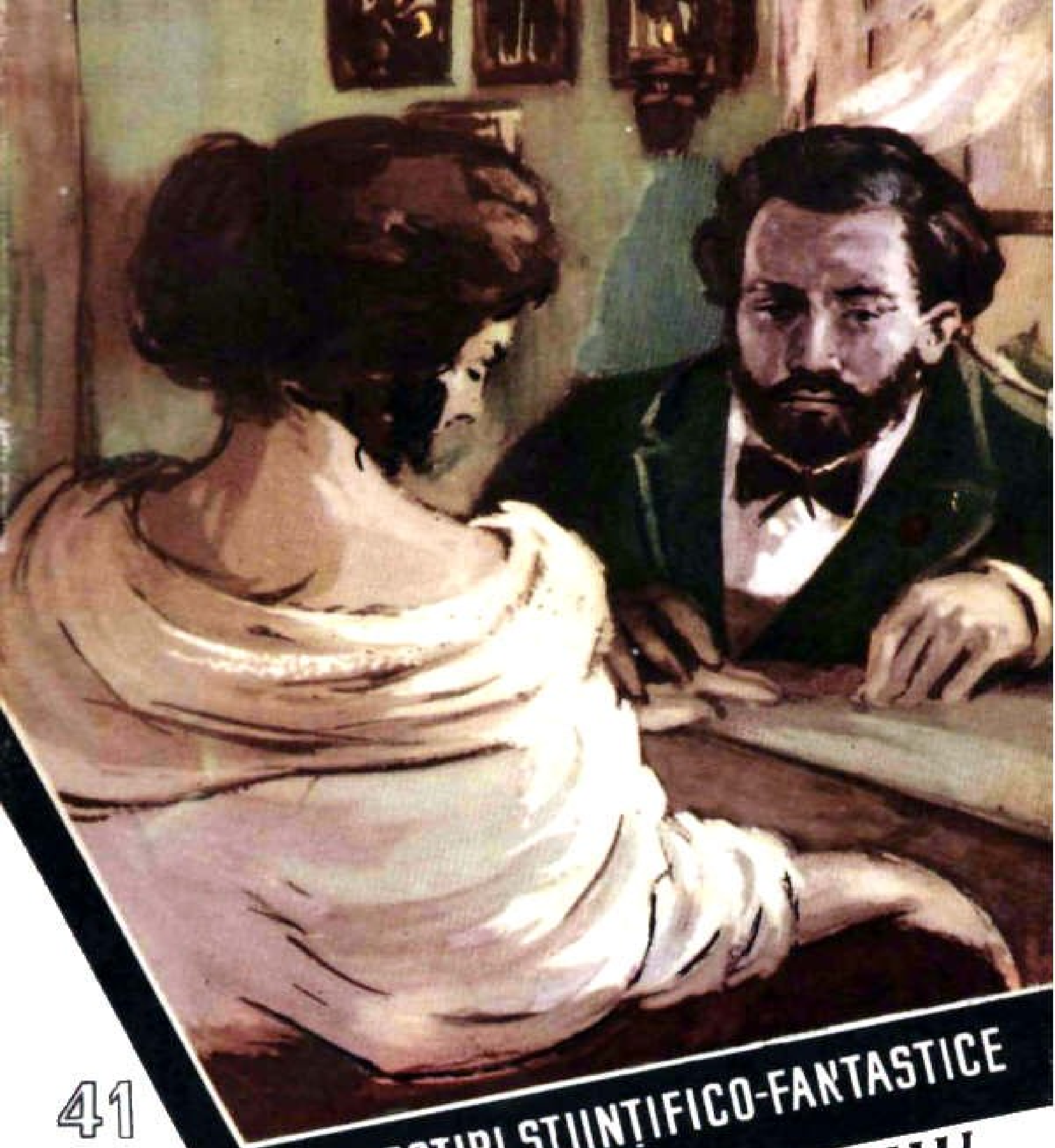

41

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

VICTOR EFTIMIU

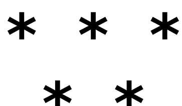
Pe urmele ZIMBRULUI

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

★★★★★

VICTOR EFTIMIU

PE URMELE ZIMBRULUI

Colecţia "Povestiri Ştiinţifico-Fantastice"

41

(Continuare din numărul trecut)

Arkip Rosetti era încredinţat ca hoţul de Stoeniţă nu era străin de toată tărăşenia aceasta.

– Cât o să-mi ceară? Când dracu’ o să se astâmpere acest ţigan afurisit? se întreba strănepotul lui Antonie Vodă Ruset.

Şi nu găsea răspuns.

În vremea aceasta, la schitul din munţii de lângă satul Ciupercani, unde şase maici şi o stareţă îşi trăiau anii din urmă într-o mare singurătate şi uitare, sosirea măriei sale Mărioara Rosetti, fiica stăpânului moşiei Ciupercanilor şi a celor învecinate, a fost o nemaipomenită sărbătoare.

A adus-o, în zori de zi, ocrotitul şi ocrotitorul lor, Stoeniţă Vodă, căpitanul de haiduci, pe care de atâtea ori îl ascunsese, ferindu-l de potere, părintele Gligore, bătrânul duhovnic al monastirii… Stoeniţă Vodă aducea maicilor şi preotului saci de mălai, burdufuri de untdelemn şi de caş, pungi mari de măsline, lăzi cu peşte sărat şi pâini albe. Le dăruia bani şi postav şi toate de câte avea schitul de trebuinţă. Totdeauna căpitanul de haiduci se vestea cu dăsaga plină şi nu cerea decât adăpost în hrubele străvechi şi necercetate.

Când le-a adus-o pe domniţa Mărioara, a spus maicilor să încălzească bine arhondăria, să îngrijească şi să păzească pe fata boierului, să-i facă foc bun, să-i fiarbă apă în cazane şi să-i potrivească scalda, s-o ferească de frig, nu cumva să răcească. Să nu mai bată toaca noaptea. S-o lase pe duduiţa a dormi în pace. La fiecare din aceste porunci ale lui Stoeniţă Vodă, maica stareţă Epifania, cu mâna dreaptă pe piept, pleca fruntea, în semn că aşa va fi, şi aşa a fost. Apoi, după două zile,

când le-a adus pe tânărul frânc numit Gaston, se rugă de părintele Gligore să-l găzduiască la sfinţia sa. Duhovnicul schitului fu bucuros de oaspeţi. Îi făcu foc bun în odaia cea mare, îi aşternu pat cu cearşafuri albe şi uşoare, de care nu se atinsese de la moartea preotesei.

Cei doi tineri se văzură în iatacul arhondăriei, de faţă fiind şi maica stareţă Epifania. Prezenţa severă a cuvioşiei sale împiedică pe cei doi îndrăgostiţi să se arunce unul în braţele celuilalt, aşa cum îi îndemna inima de-atâta vreme. În calea dragostei lor trebuia să se ivească mereu oprelişti!

Ciudată întâlnire! O monastire din munţi, pe-o iarnă care înecase tot pământul în potopul alb, scânteietor şi rece al zăpezii!... Aduşi acolo fără voia lor, în goana săniilor, de un haiduc care le voia binele. Într-un chip la care ei nu s-ar fi gândit niciodată, băiatul şi fata se uitau, sfioşi, unul la celălalt.

Gaston, foarte palid, se aplecase adânc, în faţa Muşei, îi sărutase mânuţa. Muşa era emoţionată şi ea, dar nu voia s-arate. Îşi înghiţea mereu omuşorul şi, fiindcă nu găsea niciun cuvânt de spus tânărului, ca să şi ascundă tulburarea, vorbi Epifaniei:

– Să ne ierţi, maică stareţă, că vorbim franţuzeşte, dar dumnealui moldoveneşte nu ştie...

Încurcat, Gaston se uita la icoanele şi crucile atârnate de pereţi, la candelele ce scânteiau sub iconostase, la ţesăturile ce acopereau scaunele, masa şi crivatul.

Le va descrie în amintirile lui aşa cum pomenea de toate împrejurările pe care le trăise de la plecarea din Paris. Într-un caiet gros, lăsat la Drăgoşeşti, el umpluse pagini despre călătoria în principate, impresiile de drum, peisajele, omul, stările din Moldo-Valahia – lucruri care vor fi cuprinse în cartea „Printre români”. În alt caiet, el îşi spovedea toate stările sufleteşti pe care le încercase de la prima întâlnire cu Muşa. Era numai ai lui şi numai pentru el acel caiet cu însemnări preţioase. Poate că într-

o zi i-l va încredinţa şi miresei, dacă-i va fi dat vreodată să-şi împlinească visul acesta,

I se părea ciudat lui însuşi că se gândeşte la proiecte literare în clipa mult dorită, neaşteptată, minunată, pe care o trăia: întâlnirea cu fiinţa adorată în singurătate, fără paznici, ei între ei, liberi să-şi împărtăşească tot clocotul inimii, tot dorul sufletului, toată bucuria de a fi împreună, nedespărţiţi. Nedespărţiţi?

Nu. Îi despărţea, mai mult decât prezenţa stareţei, propria lor conştiinţă. Intre ei doi se ridicau toate constrângerile, toate prejudecăţile, toate mustrările întruchipate prin prezenţa aproape materială a seniorului de la Drăgoşeşti. Amândoi se temeau de el, ca şi cum Arkip ar fi fost de faţă şi le-ar fi cerut socoteală.

Deşi nu se ştiau vinovaţi ei înşişi de această fugă, încercau, totuşi, vina unei acceptări, a unei complicităţi.

Toate elanurile îngheţaseră în ei. Parcă şi-ar fi epuizat, în marele dor ce le umpluse despărţirea, întreaga lor dragoste, dulcea nebunie a tinereţii, puterea de a înfrunta oricare forţă ce li s-ar fi pus în cale.

Nu mai găseau avântul ce-i înaripa în meditaţiile singurătăţii, potopul de foc al cuvintelor, lava care trebuia să se reverse din pieptul lor, ca dintr-un vulcan. Zăgazuri necunoscute îi împiedicau să-şi dezlănţuie îndemnurile, poruncile, puhoaiele, cataractele care, atunci când erau departe, îi împingeau unul spre altul, furtunos, fără nici o oprelişte.

Vor mai sta oare multă vreme aşa, muţi şi nemişcaţi, ca două făpturi de ceară?

Ce păcat că în locul călugăriţei posomorâte, care îi priveghea, severă, nu era acolo hoţul de Stoeniţă, omul fără prejudecăţi, voinţa hotărâtă, păunaşul codrilor, căruia puţin îi păsa de legile făcute de oameni! Haiducul cunoştea numai legea firii, care e mai presus decât toate rânduirile născocite de muritori.

I-ar fi apucat de umeri, Stoeniţă, i-ar fi împins unul în

braţele celuilalt şi le-ar fi strigat, râzând cu dinţii lui de fiară tânără şi nebiruită.

– Hai, copii! Iubiţi-vă în voie, că a voastră e dragostea şi viaţa, al vostru e pământul!

Dar bunul prieten nu era acolo. Şi cineva trebuia să vorbească.

Cea dinţii rupse gheaţa Muşa, surâzând:

– Frumoasă aventură, nu-i aşa? Cine şi-ar fi închipuit un asemenea deznodământ?!

– E un deznodământ? întrebă Gaston, cu sfiala.

– Să sperăm!… răspunse copila în al cărei ton, în al cărei zâmbet, în a cărei privire se aprindea din nou marea făgăduială.

Acest scurt dialog, rostit în grai franţuzesc, stareţa şi-l traducea cam aşa:

– Mult o să mai stea bătrână asta aici?

– Cred c-a venit vremea să ne lase în pace!

Şi maica Epifania, înclinându-se, cu mâna dreaptă pe inimă, ieşi, de-a-ndăratelea, părând că spune:

– Poftiţi, vă rog!… Eu sunt la poruncile înălţimii voastre!

Rămaşi singuri, cei doi tineri se înfruntară cu privirile. Gaston, neputând îndura enigmatica privire a Muşei, îşi plecă ochii în pământ.

– N-ai nimic să-mi spui? îi întrebă dânsa, cu glasul mustrător, dar plin de calde inflexiuni, de făgăduieli, de aşteptări înfrigurate.

Domnişoara noastră se aşezase într-un jilţ şi, din fundul lui, îşi iscodea, ispititoare, oaspele. Gaston căzu în genunchi, prinse mânuţă cu degetele lungi, albe, fine, cu gropiţe deasupra încheieturilor şi, neîndrăznind să i-o sărute, îşi lipi fruntea de pielea mătăsoasă. Muşa îşi petrecu mâna stângă în buclele tânărului, pe care le răsfira, le mângâia… Fericit, Gaston ar fi vrut să încremenească aşa, în veşnicie. Cu deprinderea pe care-o avea de a transforma toate în literatură, îşi aminti şi recită, în gând, versurile maestrului său:

O, timp, opreşte-ţi zborul…

Vraja poeziei lui Lamartine se propagă în sufletul tânărului său discipol, îl inspiră, îl însufleţi…

– Sunt cele mai frumoase clipe pe care le-am trăit până azi. Aş vrea să nu se mai sfârşească… Ce-mi poate da mai frumos ziua de mâine? Eşti colea şi nu-mi vine să cred. Cum te-am dorit!… Cum te vedeam, pretutindeni! Şi ce pustii îmi păreau toate! Întuneric, pretutindeni… Parcă se stinsese pământul… Nopţile nu mai aveau sfârşit… Aşteptam zorile, s-ajung mai repede în mijlocul cărţilor, unde am fost de-atâtea ori împreună. Fiecare colţ al încăperii, fiecare tablou, fiecare fotoliu mi te aminteau. Pe tatăl dumitale îl adoram, fîindcă-ţi semăna. Toate îţi purtau amintirea. Într-o zi, ţi-ai lipit fruntea de fereastră, privind departe, în fundul zărilor pline de melancolia toamnei. Şi pe geamul de care ţi-ai rezemat fruntea a rămas întipărită o urmă, un abur uşor… o ceaţă fină… ca un gând materializat. Poate mai e şi acum, pe geam, acel semn al domnişoarei noastre, care, într-o bună zi, a plecat departe… Acum nu mai este departe… Iată-te colea… Să fie adevărat că nu mai eşti departe, că eşti lângă mine?!

Şi Gaston prinse mâna copilei, o privi, îşi ridică ochii spre ochii Muşei, apoi întorcând uşor acea mânuţă parcă sculptată în alabastru, îi sărută lung, într-un suspin de fericire, palma trandafirie.

Iar Muşa închise ochii şi, cu nările fremătătoare, îşi strânse degetele în jurul gurii lui Gaston, ca şi cum i-ar fi înapoiat acea sărutare…

Începea să se lase noaptea, şi ei erau tot acolo; în soba albă de cărămidă şi de var, a arhondăriei, lemnele încetaseră să mai trosnească. Se făcuse o mare linişte, pe care o sporea, parcă, ninsoarea potolită ce se străvedea prin geamul vânăt.

Fulgi de zăpadă cădeau, încet, şi învăluiau înserarea.

La rândul ei, copila vorbi…

Cu capul pe genunchii Muşei, Gaston o asculta vrăjit. Feeria cuvintelor copilei se teşea în decorul monahal, aşa cum plasa de omăt se ţesea afară, aşa precum cenuşa din vatră, caldă şi roză acoperea, ca într-un văl de borangic, amurgul tăciunilor…

– Gaston, eu te-am iubit înainte de-a te cunoaşte… te-am cunoscut înainte de-a te vedea. Închipuirea mea îţi dădea un alt chip decât cel pe care-l ai acum. Dar chipul acela l-am uitat. Mi-au trebuit câteva zile să-l uit, după ce-l aşteptasem atâta vreme. M-am obişnuit cu chipul dumitale de azi şi mi-e drag. De unde te cunoşteam, înainte de-a te vedea? Da – da! Te cunoşteam din scrisorile pe care le trimiteai de la Paris unchiului dumitale. Te cunoşteam din câte îmi vorbea el însuşi despre dumneata. "Lui Gaston i-ar fi plăcut să te vadă sărind călare, ca o amazoană, şanţul larg cât o prăpastie…", "Guaston are aceeaşi părere ca dumneata, domnişoară Muşa, în privinţa libertăţii tinerilor faţă de tirania părinţilor"… "I-am scris lui Gaston despre convorbirea noastră de-aseară şi l-am întrebat ce crede despre romanele domnului Honore de Balzac"… "Gaston trebuie să fie acum la bal, la Palais-Royal… E un dansator fără pereche"… Aşa-mi vorbea. Mereu şi-n fiecare zi prezenţa dumitale se făcea tot mai vie, tot mai cuceritoare. Gaston, nu crezi că este o nebunie de copil sălbatic, trăit în pustietatea munţilor, nu e o nebunie să iubeşti pe cineva pe care nu-l cunoşti, pe cineva care e atât de departe? O nebunie, da!… Dar e cea mai frumoasă nebunie… N-a mai încercat-o nimeni, niciodată… Eu n-am citit în nici o carte, o dragoste la fel cu a noastră… Am trăit-o ca o poveste fermecată, în singurătatea casei părinteşti. N-aş fi crezut niciodată că, într-o zi, povestea se va înfăptui aievea, întreagă, sporită, o realitate mai frumoasă decât însuşi visul. Spune-mi, Gaston, dumneata n-ai încercat acelaşi lucru, acolo, departe, în Parisul aceia minunat când îţi scria

unchiul dumitale despre ciudata domnişoară de la Drăgoşeşti?

– Nu, domniţa mea, de ce te-aş minţi? După ce închideam scrisorile unchiului, nu mă mai gândeam la dumneata! Erai un amănunt graţios în decorul Carpaţilor – şi atât. Eu. La Paris, n-aveam răgazul reveriilor. Acolo viaţa e atât de plină de ea însăşi, încât visul n-are cum să se strecoare în împărăţia vieţii… Noi, francezii, ca şi italienii, de altfel, avem cele mai puţine legende, fiindcă realitatea însăşi, peisajul şi existenţa omului sunt atât de pline, atât de vibrante, atât de surprinzătoare, încât îşi trăiesc propria legendă, vie şi cotidiană, mai presus de orice joc al închipuirii. Aici, pe aceste plaiuri patriarhale, imaginaţia ţese în voie, se aprinde şi se revarsă într-o aureolă de ceaţă, în brumele pe care le populează năluci fugare… Eu n-am încercat această fantasmagorie… Te-am iubit abia după ce te-am cunoscut… Frumuseţea, gingăşia dumitale au un farmec care-ţi aparţine. Sunt atât de copleşitoare, încât n-am nevoie să le adaug podoabele închipuirii mele, reminiscenţe din cărţile citite odinioară.

Realitatea dumitale depăşeşte orice vis şi orice literatură. Nu te voi asemăna cu principesele din basmul celor o mie şi una de nopţi, fiindcă le întreci pe toate… Nu-ţi voi cânta fruntea palidă şi ochii negri, prelungiţi ca migdala, sub sprâncenele îmbinate, şi aceste mâini pe care la strâng în mâinile mele, ca să nu se înalţe în zbor ca două columbe şi să mă lase numai cu amintirea lor… N-adaug nimic graţiei, spiritului şi sufletului dumitale înalt, fiindcă n-au nevoie de niciun adaos. Muza poeziei n-are ce căuta între noi… Niciun cântec nu te va putea cânta, niciun fâlfâit de aripi nu se va putea ridica atât de sus, încât să te ajungă!

– Gaston, nu realizez perfect toate câte-mi spui, dar cuvintele dumitale curg şi răsună în mine ca o muzică diafană, mă îmbată ca o licoare divină, ca un balsam

binefăcător... Toate câte ni le spunem, noi acum, nu şi le-a mai spus nimeni, niciodată, fiindcă nici povestea noastră n-a mai trăit-o cineva. Cine sântem noi? Doi străini... Nici limba, nici credinţa noastră nu sunt la fel... Dumneata, parizian, eu, fată de boier moldav... De ce-a trebuit să ne întâlnim? Iată-ne, din depărtările noastre, amândoi laolaltă, răpiţi de un hoţ de codru... Iată-ne într-un schit uitat de dumnezeu şi de oameni, aduşi fără voia noastră şi totuşi, ca şi cum o zână bună ne-ar fi ghicit gândurile şi ne-a apropiat... Cine este acest haiduc, care s-a improvizat în zâna noastră protectoare şi ce urmăreşte?... Cum se va sfârşi basmul acesta minunat? Cât vom mai sta aici? Când va trebui oare să plecăm şi ce vom face după ce vom pleca?... Aş vrea să nu mai vină acea zi... mă tem de ea... nu ştiu ce-ar putea aduce...

– Ce-ar putea, într-adevăr, s-aducă ziua de mâine mai frumos decât această fără de pereche seară? Domniţa mea, ascultă cum sună un clopot de lemn, în ninsoarea care nu se mai sfârşeşte... Eşti colea, îţi simt mânuţa într-a mea... ţi-aud respirarea uşoară, îţi simt inima cum bate, ca un răspuns clipelor ce bat la poarta vieţii... Uită-te pe geamul care s-a întunecat: fulgii se apropie de noi, se îngrămădesc la fereastră; ar vrea parcă să ne dea lumină, dar noaptea se face tot mai grea, cu toată palpitarea lor de licurici în agonie... Au îngheţat înainte de a muri... Se topesc unul într-altul... De unde vin şi ce ursită i-a împreunat, pe drumul albelor eternităţi?!

– Gaston, aş vrea să te ascult o viaţă întreagă...

– O viaţă întreagă... o viaţă-ntreagă, domniţa mea!

Şi cei doi tineri, într-un extaz unic, se abandonau reveriei lor, care nu s-ar mai fi sfârşit, dacă nu s-ar fi auzit, afară, glasuri femeieşti, zgomot de porţi care se închid, paşi care se apropie.

În odaia cea mare a arhondăriei, candelele din faţa iconostaselor fâlfâiau şi trosneau mărunt...

Intră maica Epifania, însoţită de două tinere surori, pe care ei nu le mai văzuseră până acum. Tustrele călugăriţele purtau câte un sfeşnic de alamă, în care era înfiptă o luminare galbenă.

Flăcăruia făcliilor era ocrotită de un glob de sticlă. Stareţa îi întrebă dacă poate să aştearnă masa. Cele două surori ieşiră pe vârful picioarelor şi se înapoiară, sfioase, călcând cu paşi uşori, fantome negre şi prieteneşti, slujind cina, maicii stareţe şi celor doi oaspeţi.

Şi seara trecu, şi noaptea trecu…

În iatacul părintelui Gligore, culcat între cearşafurile albe, proaspete şi uşoare, Gaston retrăia în amintire clipele, orele petrecute pe înserat alături de Muşa. Şi erau atât de magice acele ore, încât îi păreau că fuseseră de mult, într-o altă viaţă şi-acum îl străbăteau din nou, ca intr-o incantaţiune.

CAPITOLUL XI

Se apropiau sărbătorile Crăciunului.

Cele mai triste care fuseseră vreodată la Drăgoşeşti. Nici la moartea boieroaicei nu se lăsase atâta doliu în marile încăperi, pe coamele înalte ale copacilor, desfrunziţi şi ninşi.

Domnul Henri Parrocel se întorsese de la Iaşi, fără să fi făcut cine ştie ce ispravă. E drept, domnitorul Mihalache Sturdza îi făgăduise că va pune potere pe urma leahului care furase pe domniţa Roseteştilor, că va păzi graniţele de sus, pe cele de jos, pe cele dinspre Ardeal, ca nu cumva tâlharul să treacă, nesupărat, la vecini. Spunându-i acestea toate, făgăduindu-i câte-n soare şi-n lună, hospodarul pipăia cu degete pricepute lunga blană de samur dăruită de Arkip Rosetti.

– Iată o chezăşie a prieteniei noastre viitoare! spunea,

arătând blonda şi greaua mantie, lacomul stăpânitor al Moldovei... La rândul meu, îi voi face boierului Ruset darul cel mai de preţ: pe dulcea dumisale copilă, pe copila dragă nouă,

Vicleanul hospodar minţea.

Henri Parrocel ştia că minte. Faptul că nu-i suflase vorbă despre identitatea reală a lui Pan Stanislas Zalomiţchi, mărturisea nesinceritatea lui Mihalache Sturdza.

„Dar eu, se întreba, mustrându-se, guvernorul Muşei, au de ce am făcut neghiobia să-i dau scumpetea de blană, când ştiu prea bine cine a răpit fata? I” Hospodarul nu poate şi, ştiind că nu poate, nici nu se gândeşte să-l prindă pe Stoeniţă.

Minte. A minţit şi atunci când a umplut târgul, răspândind, prin secretarii săi, zvonul că acel nobil polon venise la Iaşi cu o misiune secreta, din partea împăratului Austriei şi că sabia, pe care o trimisese prin Zalomiţchi, fusese luată de Sobiesky, regele Poloniei, lui Kara Mustafa Paşa, la asediul Vienei.

Nu era prima scornitură a lui Sturdza, ca să-şi întărească tronul şubred. Henri Parrocel comunică toate acestea patronului său, bineînţeles, fără să-l informeze cine era, într-adevăr, acel straniu ambasador al împăratului Austriei.

Aflând de dispariţia nepotului său, domnul administrator se arătă consternat. Dar nu-şi exagera durerea. În acest joc al minciunilor, Henri Parrocel apărea ca un om leal; stima şi încrederea pe care i le purta monseniorul sporiră, dacă mai era nevoie sa sporească. Arkip Rosetti îl chema mereu, se consultau mereu. Optimismul omului său de încredere îl mai învioră, dar zilele treceau greu, nesfîrşit de lungi, întunecate de cele două absenţe şi de lipsa oricărei ştiri. Parcă se înfundaseră toate drumurile pământului şi al e văzduhului. Corbii mari şi ciorile certăreţe înlocuiau

porumbeii călători, despre care se spunea că duc veşti dintr-un loc într-altul. Nicio pasăre albă nu se lăsa pe acoperişul vechiului palat, cufundat în troiene şi jale. Nici o veste bună nu venea. Va mai veni vreodată? Cine s-o aducă? Din partea cui? Unde era acum draga lui Muşă, pe ce mâini străine încăpuse, cine-i va duce grija, cine-i va consola amarul surghiunului, în cine ştie ce peşteră de tâlhari?

Arkip Rosetti nu-şi mai scotea capul dintre mâini,încerca zadarnic să mâzgălească două cuvinte pe hârtia cu istoricul Moldovei.

Ofta adânc, se uita pe fereastră, clătina capul, şi iar îşi prindea tâmplele între palme.

*

*   *

În sâmbăta dinaintea Crăciunului, când veni să-l ferchezuiască, meşterul Avedik Cricorian fu impresionat de mulţimea firelor albe care năvăliseră în părul şi-n barba măriei sale. Dar nu îndrăzni să spună aceasta boierului, ca să nu se pomenească iar că prea-înălţatul îşi scoate, unul câte unul, inelele grele, din degetele lungi şi albe. Iată, însă, că a doua zi, duminică, un slujitor vesti boierului că-n faţa curţii s-a oprit o sanie cu patru cai şi că omul din sanie cere să vorbească măriei sale.

– Îl cheamă Pan Samuilă... şi nu mai ştiu cum, un nume de papistaş!...

Conul Arkip tresări Nu-i venea să creadă. Inima i se umplu de bucurie şi de teamă.

– N-a spus că e Pan Stanislas Zalomiţchi?

– Cam aşa ceva, înălţate stăpâne!

– Poftiţi-l! Poftiţi-l numaidecât!

Şi argatul ieşi repede, gata-gata să vie peste cap. Uşa cu două canaturi se deschise.

În bibliotecă întră o frumuseţe de flăcău, înalt, subţire, cu umerii laţi, cu ochii negri, lucioşi. Era îmbrăcat într-o

şubă grea din piei de sobol, iar pe dedesubt, purta bogate haine de magnat şi cizme roşii, căptuşite cu blană. La subsuoară ţinea o căciulă mare de samur.

Boierul îl cunoscu. Îl cunoştea prea bine, măcar că oaspele nu mai purta barbă şi plete lungi, în inele. Îl întrebă, năucit:

– Tu mi-ai fost?!

– Eu şi nu altul, măria ta! zise Stoeniţă, după ce căzu în genunchi şi sărută mâna boierului.

– Aşa ne-a fost vorba?

– N-a fost nicio vorbă, mărita ta!

– Unde e?

– La adăpost. Nicio grijă!

– De ce mi-ai făcut asta?

– Fiindcă aici tânjea.

– Da’ de unde ştii tu că tânjea?

– Am iscoade peste tot.

– Pe băiat tot tu l-ai furat?

– Tot.

– De ce?

– Fiindcă tânjea şi el…

– Asta nu e treaba ta! Cât?

– Ce „cât”?

– Câţi galbeni îmi ceri să le dai drumul?

– Nimic. N-a fost prădăciune. M-am lăsat de tâlhari. Am fost la Vodă şi m-am închinat. Uite carte de la domnie!

Şi Stoeniţă arătă conului Arkip hrisovul de iertare al lui Vodă Sturdza.

– L-ai văzul?

– Cum te văd şi cum mă vezi. Mi-a luat şi sabia, pârdalnicul! Sabie turcească, bătută-n nestemate. Mi-a dat o mie de galbeni. Da’ face mai mult.

– Şi ce-ai de gând?

– Ce-ai de gând şi mărita ta!

– Ce-am eu de gând, mă priveşte.

– Şi ce-am eu de gând mă priveşte!

– Adică?

– Adică să-i laşi să se ia!...

– N-ai auzit că nu e treaba ta?!

– Atunci să avem iertare, mărita ta, şi te las cu bine! Sărutăm dreapta!

Voievodul ţiganilor dădu să plece.

– Stai! îi strigă boierul.

Şi începu să-şi scoată inelele, unul câte unul şi să le puie pe masă.

– Nu-mi trebuie! râse Stoeniţă. Am eu destule scule d-astea, că nu degeaba am haiducit din Focşani în Botoşani!

– Nu le-am scos ca să ţi le dau! Le-am scos ca să nu-mi zdrelesc degetele când te-oi lua la bătaie!

Iarăşi râse Stoeniţă.

– Bate-mă, mărita ta, taie-mi capul, dar eu de-aici, nu ies până nu-mi dai învoirea.

– Ce învoire, afurisitule?

– De nuntă. Am fost la un popa şi n-a vrut. Zicea că el nu calcă legea, că nu cunună o fată fără voia părinţilor, mai ales când a aflat a cui e fata. Când a mai aflat şi de băiat că e papistaş, şi-a făcut trei perechi de cruci şi a scuipat în barbă, zicând: „Piei, satano!”

– Stoeniţă, tu nu eşti în toate minţile?

– Nu, că dacă eram, ajungeam hatman. Aşa, măria ta! Dă copiilor învoiala de a se lua. Cunună-i cu toată cinstea la Iaşi, la mitropolie, să se ducă pomina. Altminteri, găsesc eu alt popă; îi pun pistolul în piept şi n-o să aibă încotro, le pune pirostriile în cap. Dar păcat ar fi pentru asemenea feţe luminate să le slujim cununia într-o biserică de ţară!

– Eşti nebun, Stoeniţă I

– Nebun, măria ta, dar asta e, si alta nu e.

Arkip se apropie de el, îl apucă de gât şi-l zgudui, dar nu prea tare. Părinteşte.

– Spune-mi, omule, ce face fata?

– Îţi sărută mâna, e bine sănătoasă!

Boierul oftă uşurat, îşi luă mâinile de la gâtul haiducului şi, de rândul acesta, îl întrebă sfios, cu glasul scăzut şi uitându-se împrejur să nu-l audă careva.

– Sunt… la un loc… amândoi?

– La un loc. Dar n-avea grijă, măria ta, că se văd numai ziua şi cu martori. Le-am pus de pază o zmeoaică, nu alta… O zmeoaică-n straie negre.

– Mărioara plânge, nu? Oftează? Când a văzut că o răpeşti, nu s-a repezit să-ţi scoată ochii?

– Nicicum! Dimpotrivă. S-a bucurat c-am scos-o dintre beizadele. Ascultă de mine ca o mieluşea… E tare mulţumită!

– Aşadar, eu nu mai sunt nimic pentru ea? întrebă conul Arkip, cu glasul tremurător, plin de lacrimi.

– S-ar putea una ca asta, boierule?! I-e tare dor de măria ta… Uite, mi-a dat şi o scrisoare!

– Spune mai repede, omule! strigă Arkip, repezindu-se la el, fericit, arzând de nerăbdare.

Stoeniţă începu să caute hârtia, fără să se grăbească. Pe cât fierbea conul Rosetescu, pe-atât era el de liniştit. În sfârşit, scoase răvaşul din buzunarul hainei şi-l întinse boierului.

Cu mâini tremurătoare desfăcu Arkip zapisul copilei mult iubite… Se trase la fereastră şi începu să-l citească, în lumina searbădă ce cădea din cerul mohorât al sfârşitului de an. Mâinile îi tremurau, ochii îi erau împăienjeniţi:

„Tăticule scump, mi-e tare dor de măria ta. Te rog să mă ierţi de supărarea ce ţi-am adus-o, dar n-am plecat de bunăvoie de la Iaşi.

M-a furat Stoeniţă haiducul, când am ajuns acasă, şi m-a dus într-un loc, pe care m-a oprit să ţi-l destăinuiesc, ca nu cumva să-mi dai de urmă. După două zile l-a adus şi pe domnul Gaston Parrocel,

furându-l şi pe dumneasa, fără voia dumisale, tot ca pe mine, dar spre binele nostru.

Precum ţi-am mai spus, prea-scumpul meu tată adorat, eu îl iubesc pe Gaston şi vreau să mă căsătoresc cu el. Maria ta ai vrea să mă dai după o beizadea, ca să fiu doamnă a Moldovei. Eu nu cred că vreunul din cei pe care i-am cunoscut la Iaşi ar putea să ajungă aşa ceva. Mi-ai cere o prea mare jertfă dându-mă unuia dintre ei, tăticule, măria ta, mai ales că nu mi-a plăcut niciunul.

Măria ta, tăticule drag, eu mă gândesc mereu la scumpul meu părinte şi mă rog zi şi noapte Domnului Dumnezeului nostru pentru sănătatea şi bunăvoinţa măriei tale.

Prea supusă şi dornică fiică, Muşa".

Conul Arkip se întoarse cu spatele la Stoeniţă, ca să nu fie văzut sărutând scrisoarea şi ştergându-şi ochii.

Apoi începu să se preumble de colo până colo, în marea încăpere a bibliotecii, căptuşită cu rafturi pline de cărţi şi cu tablouri în cadre aurite. Era mulţumit? Cine ştie! După ce făcu o duzină de paşi, se opri în faţa lui Stoeniţă şi-i spuse, ca unui vechi prieten, ca unui om de seama lui:

– Aprig copil, voievoade! N-o scoate nimeni din ce i s-a năzărit. Seamănă cu maică-sa, cnejina cantacuzină!

– Seamănă şi cu măria ta! râse, cu dinţi de lup, Stoeniţă.

Şi iar se preumblă boierul, cu mâinile la spate, vânturând nişte mătănii pe care le scosese din buzunarul halatului.

– Ce e de făcut, tâlharule?

– Nimic alta decât ce ţi-am spus, boierule! Să le facem voia!

– Ţi-am spus eu că nu eşti în toate minţile! Ai să-mi

plăteşti asta! Am să te leg şi am să te îngrop în fundul beciurilor, fecior de dimon ce-mi eşti!

Stoeniţă se înclină adânc, cu un zâmbet ironic pe buze.

– Îngroapă-mă în beci, boierule! Atâta numai că rămâne domniţa fără răspuns, şi măria ta fără domniţă!

– Muşa e o copilă. Abia a împlinit şaptesprezece ani. Ce ştie ea? Franţuzul e mai cuminte. El ce-a spus?

– Ce să spuie? Nimic, că nu-l întreabă nimeni. N-a spus nimic nici când l-am luat pe sus, iar în faţa domniţei stă sfios ca o fată mare! Mi-a dat şi el o scrisoare!

– De ce nu spui mai repede, omule?

Stoeniţă îşi vârî mâna în sân şi, din alt buzunar, scoase, alene, al doilea răvaş.

„Monseniore,

Vă rog să primiţi omagiile adâncului meu respect şi devotament. Precum veţi fi aflat, am fost răpit din castel de către fratele meu de cruce, („fratele meu de cruce” era scris româneşte)"

Conul Arkip îşi ridică ochii de pe scrisoare şi întrebă:

– De când sunteţi fraţi de cruce?

– De când l-am furat în pădure. Am stat împreună în peşteră, toată noaptea şi am povestit. Maica mea, ţiganca, i-a citit în bobi, i-a descântat în ghioc şi l-a binecuvântat. De atunci, ne-am făcut fraţi de cruce şi am jurat să murim unul pentru celălalt, aşa cum spune legământul: „Viaţa mea e viaţa ta, sufletul meu e sufletul tău”. Jurământul ni l-au întărit douăzeci de fraţi, haiduci şi măria sa, bourul Moldovei, stăpânul şi împăratul nostru!

Glasul lui Stoeniţă vibra, ochii lui mari şi negri, tăiaţi ca migdala, sub sprâncenele împreunate, aveau tainice licăriri, focuri înalte, scăpărări voievodale. Îşi lăsase capul pe spate şi rămăsese aşa, cu privirile în tavan şi cu

un zâmbet feciorelnic pe buze.

O stranie emoţie cuprinsese inima strănepotului de domn, neobişnuit cu asemenea primitive şi nobile elanuri. Era atâta convingere, atâta lealitate, atâta căldură în extazul haiducului!

Rosetescului îi venea să se repeadă la el, să-l ia în braţe, să-l strângă, să-l sărute.

Dar se stăpâni. Ca să-şi ascundă tulburarea, reluă lectura scrisorii lui Gaston.

> *„… fratele meu de cruce Stoeniţă, căruia eu nu i-am cerut aceasta, m-a dus în adânc de codru, unde am avut neaşteptata onoare şi bucurie de a întâlni pe domnişoara noastră, care n-are decât o dorinţă, o arzătoare dorinţa: să-şi revadă părintele adorat… Sunt şi eu nerăbdător să-mi depun omagiile la picioarele ilustrului meu protector, căruia, fără voia mea, i-am adus această supărare.*
>
> *Gaston Parrocel"*

Boierul frământa scrisoarea în mână, se uita în tavan, în podele, dădea din umeri.

– Nu înţeleg nimic… nu-mi vorbeşte de căsătorie… nu-mi cere nimic., nu mă ameninţă…

– De ce sa te ameninţe, măria ta? Cum o să-ţi ceară un lucru, care ştie că i-l vei da de bunăvoie?

– Ticălosule, tu le-ai făcut pe toate! strigă conu Arkip, scos din fire.

– Ticălos, măria ta! Eu le-am făcut pe toate, dar spre binele lor şi-ai măriei tale. Hotărăşte-te, cât mai degrabă, că alta nu e de făcut. Dă-mi dezlegare să le duc vestea cea bună, să le slujească Vlădica de la Iaşi, cununia în sfânta Mitropolie..

– Mişelule, tâlharule!

– Mişel, măria ta! Tâlhar, măria ta, dar altă cale nu-i! N-

am ce-ţi face şi pace!

Seniorul de la Drăgoşeşti, roşu de mânie, înainta, cu mâinile la spate, cu pieptul înainte şi se apropie ameninţător de haiduc, care-şi încrucişase mâinile pe piept şi aştepta.

Boierul ajunse în fata lui şi începu să strige, aproape urlând:

– Ascultă, proclete! Ascultă, ţigan blestemat! Hoţ de codru, ce-mi eşti! Ce te amesteci tu în treburile casei mele, mişelule? Cu ce drept orânduieşti tu viitorul copilei mele, ticălosule?

Stoeniţă ridică fruntea şi, străpungând pe boier cu privirea, îi răspunse dârz:.

– Cu dreptul fratelui mai mare!

Iar conul Arkip Rosetti, strănepotul lui Antonie Vodă Ruset, neputând îndura fulgerul din privirea tâlharului, îşi lăsă ochii în pământ şi nu mai răspunse nimic.

CAPITOLUL XII

Rămas singur, pe mohorâta zi de iarnă, Arkip Rosetti-Drăgoşeşti se cufundă într-un jilţ adânc, cu spatele la fereastră şi-şi prinse capul între palme.

Purtarea, vorbele lui Stoeniţă îl răscolise până-n străfunduri, mai mult chiar decât răpirea Muşei". Niciodată nu fusese mai tulburat. Se simţea slab, umilit, vinovat, şi această nevolnicie îl împingea spre pocăinţă şi smerenie.

Ar fi vrut să se spovedească unui mare duhovnic, dar nu vedea cui. Boierul se afla la o răscruce a sufletului, la acea oprelişte din vertiginosul mers înainte al vieţii, când trebuie să mai stai, să mai cumpăneşti, să-ţi revizuieşti trecutul, să-i afli greşelile, să cauţi leacul, îndreptarea.

Iată că i se ridica în faţă, ca un judecător şi aproape ca un stăpân, flăcăul acela chipeş, primul său născut,

plămădit cu roaba Sălumia, copila cea mai frumoasă dintre ţigăncile boiereşti. I se păruse tânărului urmaş al lui Antonie Ruset că dacă o înzestrează şi o mărită cu un vătaf de pe moşie, Irod, ţigan şi acela, ridicat din rândul potcovarilor, îşi făcuse datoria cu vârf şi îndesat. Puţin îi mai păsa de biata roabă şi de plodul ei, care creştea frumos şi deştept, puternic, isteţ şi îndrăzneţ, la casa lui Irod şi-a Sălumiei. Când Stoeniţă împlini zece ani, taică-su, Irod, închise ochii. Băiatul trebuia să ducă de-aci înainte grija Sălumiei. Era acum bărbatul, şeful familiei. În răstimp, boierul se însurase cu o cnejină cantacuzină, care-i dăruise o fată, pe Maria, care din Mărioara, din mângâiere în mângâiere, devenise Muşa. Tot mai rar se abătea boierul prin satul unde îi trăia feciorul. Îi mângâia obrazul tuciuriu, îl mai trăgea de părul negru şi creţ, îi dădea câte un galben, îi mai dădea şi Sălumiei un pumn de galbeni şi le trimitea multă sănătate, din când în când, amândurora, împreună cu o traistă de merinde şi o lădiţă de ţoale. Şi-atât.

Când împlini Stoeniţă şaisprezece ani, Sălumia căzu greu bolnavă şi era cât p-aci să se prăpădească. Îşi chemă feciorul la căpătâi şi se spovedi, spunându-i al cui era.

Stoeniţă încruntă sprâncenele, scrâşni din dinţi; nu-l încercă nici o bucurie că era odraslă boierească. Inima lui purta o mare dragoste bietului Irod, care-l iubise ca un adevărat părinte. O ciudă aprigă îl cutreiera împotriva acelui stăpân bogat şi străin şi o mare milă pentru biata maică-sa, scoasă din rândul roabelor, înălţată o clipă, apoi zvârlită iar, cu plod cu tot, ţigănimii dispreţuite. Toate acestea le ghicise conul Arkip, din felul crunt cu care îl privea, de la o vreme, băiatul Sălumiei. Până la şaisprezece ani, Stoeniţă era bucuros şi mândru să fie privit cu ochii buni ai boierului şi mângâiat pe creştet de măria sa. Dar de când aflase taina, îl ocolea, îşi lăsa privirile în pământ, se smulgea uşor din mâna care-şi

petrecea degetele albe pline de inele prin inelele negre din părul frumosului ţigănuş. Băiatul creştea înalt şi subţire, creştea în voie, fără nicio oprelişte, fără nicio îndrumare. Nu se gândise nimeni să-l dea la vreo meserie. Plin de dragoste pentru copilita zămislită, după toate canoanele bisericii şi ale legii, cu soţia lui de neam falnic, Arkip Rosetti credea că face destul pentru primul său născut, trimiţând Sălumiei câte un ajutor.

Lăsat de capul lui, Stoeniţă hoinărea pe pământurile roseteşti şi pe moşiile vecine şi aduna băieţi de seama lui. Inima îl trăgea spre adâncimea codrilor, spre adulmecarea potecilor.

De mic se hotărâse căpitan de haiduci. Îi plăceau flintele noi, cu ţeava lucioasă, pistoalele ferecate, paloşele cu mâner de argint. Cât a fost micuţ, haiducia era numai o joacă. La şaptesprezece ani s-a întovărăşit cu nişte lotri mai bătrâni şi a început să prade mai un conac, mai o arhondărie, mai pe câte un bogătaş care mergea cu harabaua spre Iaşi sau spre Piatra Neamţ. La douăzeci de ani trecu în Ţara Românească, unde cunoscu pe Sofultea, voievodul ţiganilor munteni. Lui Sofultea îi plăcu mult acel băiat chipeş, semeţ, deştept. Îl măsură din cap până-n picioare, îl întrebă una-alta, îl descusu, apoi, bătându-l pe umeri, îi sfătui să se lase de jafuri, că are alte rosturi, mai mari, alte gânduri, mai măreţe, pentru el. Plecară împreună în Moldova şi umblând din şatră în şatră, din moşie în moşie, nu lăsară sălaş necercetat. Se învoiră cu toţi ţiganii de prin sate şi judeţele de prin lunci şi monastiri şi aleseră voievod al lor peste Moldova pe Stoeniţă al Sălumiei, numit din acea zi Stoeniţă Vodă. Flăcăul ura de moarte pe boieri şi pe vătafi, pe oamenii stăpânirii, pe juzi şi pe poteraşi şi toate cozile de topor aflate în rândurile obidiţilor şi-şi iubea din toate măruntaiele neamul maică-sii. Îşi pusese în gând nici mai mult nici mai puţin să-l scoată din robie. Se auzise că la Bucureşti şi la Iaşi cărturarii tineri veniţi

de la învăţătură, de prin cele străinătăţi, luptă şi ei pentru dezrobirea ţiganilor. Stoeniţă Vodă umbla să le-o ia înainte şi propovăduia răzmeriţa nu numai printre ai săi, dar şi printre vecinii moldoveni, robi şi ei moşierilor şi arendaşilor. A stârnit multe răzmeriţe, a dat foc multor conace, şi stoguri de paie, şi lanuri coapte, şi păduri încinse de dogoarea lui cuptor. I se dusese vestea. Intrase spaima în ciocoime. Curând, însă, poterele lui Mihai Sturdza puseră mâna pe răzvrătit. Îl vânduse o hangiţă.

O poveste întreagă. Câţi n-o mai păţiră ca acel păunaş al codrilor, ademeniţi de câte-o crâşmăriţă cu ochii de foc, cu inima de lupoaică şi cu viclenie de vulpe!

Căzu şi flăcăul nostru în mrejele uneia. Fu osândit la spânzurătoare. Urma să-i pună ştreangul de gât Gavrilă Buzatu, ţigan şi el, un ucigaş care fusese iertat dacă se face gâde şi care-a fost cel din urmă călău al Moldovei.

Stoeniţă era să cunoască şi el funia călăului. Dar două mii de galbeni trimişi plocon domnitorului Mihalache Sturdza aduseră iertare celui ce luase, cu mare şi jalnic alai, drumul bisericii Frumoasa, unde se ridicau, de obicei, spânzurătorile.

De unde ieşiseră, ca din pământ, acei două mii de galbeni? Toată lumea credea că fuseseră adunaţi de la ţigani, supuşii lui Stoeniţă Vodă, dornici să-şi scape voievodul. Dar bieţii oameni n-aveau atâta bănet şi nici vreme nu mai rămânea să strângă acele pungi până în ziua de osândă. Banii îi dăduse conul Arkip, la care se dusese în mare taină Sălumia, povestindu-i, cu inima sfâşiată de durere, cum vor să-i sugrume odorul. Nu-i ceruse nimic, niciodată boierului, dar acum nu mai era vorba de semeţie. Îşi călcă pe inimă şi se duse la curtea din Drăgoşeşti, ca să scoată galbenii. Boierul nu s-a lăsat greu. Ba, dimpotrivă, se grăbi s-o ia înaintea Sălumiei spunându-i să n-aibă nicio grijă că-i va scăpa băiatul dumnealui, că atâta putere mai are la Iaşi. Numai atât îi

ceru: să spună că banii au fost strânşi de pe la robii ţigani, iar Stoeniţă să nu mai haiducească pe moşiile Roseteştilor.

Printr-un om de încredere, fostul vistier trimise hospodarului de la Iaşi cele două pungi doldora; băiatul fu iertat de moarte, dar trebui să meargă, ca toţi osândiţii, până la Frumoasa şi numai când îi petrecu Gavrilă funia de gât fu citită anaforaua de iertare.

„De ce nu l-am chemat măcar atunci la mine? se întreba acum, conul Arkip Rosetti, strângându-şi fruntea-n palme, aşa cum sta, ferindu-se de lumină, în jilţul adânc.

De ce nu m-am îngrijit de el, de mic? Trebuia să-l adun de pe drumuri, să-l trimit la învăţătură, dacă nu la Iaşi, la Bucureşti, unde nu-l ştia nimeni! Să fi spus că-i un fin sau un nepot de-al meu, să-l cresc omeneşte, să scot ceva din el. De ce m-am purtat câineşte cu bietul meu vlăstar? Doar e sânge din sângele meu! E primul meu născut şi e falnic, viteaz, drept la suflet, cu dor de a se ridica, vrednic de strămoşii lui şi-ai mei.

Din vina mea a ajuns ce-a ajuns – hoţ de codru şi hatman de răzvrătiţi! Acum mă înfruntă şi pe mine şi are dreptate să mă înfrunte.

Eu îmbătrânesc. Nu mai sunt în stare să domnesc pe moşiile mele şi-n casa mea… Uite că se ridică el, cel tânăr şi puternic, împotriva mea şi nu mai am nicio putere! Sunt în mâna lui; trebuie să mă supun lui… Aşa mi-a trebuit!"

Arkip Rosetti se afla în acele clipe de slăbiciune când omul e gata să facă tot ce n-a fost în stare să împlinească până atunci, pornit să se jertfească până la capăt… Se simţea bine în acea pocăinţă, în acea smerenie creştină, care, ce e drept, nu-l ţinea prea mult, dar în care se învăluia ca într-o scaldă călduţă şi binefăcătoare.

„Băiatul e aci, în casa mea. Am să-l chem. Am să fac

tot ce va vrea… E fratele mai mare al Muşei. Are şi el dreptul să se îngrijească de viitorul fetei. Hotărască el! El este adevăratul stăpân aici!” îşi spunea boierul, ajuns în culmea umilinţei, a lepădării de sine.

Fu smuls din acele bune gânduri de câteva bătăi sfioase în uşă.

– Ce este? Nu v-am spus să mă lăsaţi în pace? Hai, intră!

Pe uşă se strecură Ilieş Împuşcă Vrabie, care-i căzu în genunchi, sărută pulpana stăpânului şi începu să bâiguie ceva pe franţuzeşte, dragă doamne, să nu înţeleagă alţii despre ce e vorba. Dar în odaie nu era decât conul Arkip, care nu înţelegea nici el.

– Vorbeşte dracului moldoveneşte! strigă măria sa.

– Maria ta, îngăduie, iartă-mă c-am îndrăznit… Da’ umblă Stoeniţă să dărâme poarta…

– Ce poartă, mă proclete, ce poartă? strigă boierul.

Şi începu să-şi scoată inelele din degete, pregătindu-se să-l ia la bătaie pe vătaful vânătorilor.

– Care-a poruncit măria ta să-1 închidem pe Stoeniţă!

Conul Arkip, trezit din buimăceală, îşi aduse aminte ca dăduse nesăbuita poruncă să-l ducă pe lotru într-una din odăile palatului, să-i dea mâncare bună şi tot ce va cere, dar să nu-l lase a ieşi de acolo. Îi pusese la uşă trei străjeri, care umblau de colo până colo, cu ochii la clanţă.

– Şi de ce să spargă poarta, mişelule?

– A spus aşa ca el e om de capul lui, că nu e robit nimănui şi că nu va pleca de aici cu una, cu două. A mai strigat că dacă nu-i ridicăm gealaţii şi dacă nu-i lăsăm uşa slobodă, zboară pe fereastră. „Zbor pe fereastra – a strigat – şi nu mă mai vede boierul nici pe mine, nici pe cine ştie dumnealui! Du-te de-i spune măriei sale ce ţi-am poruncit!”

– Cum îndrăzneşte să poruncească la casa mea? se mânie conul Arkip, regăsindu-şi autoritatea, de care se lepădase câteva clipe înainte.

Dar această măreţie era mai mult pentru Ilieş decât pentru el însuşi, căci tot slab se simţea.

Umbla mânios prin marea încăpere a bibliotecii. Se uita la cărţi, la tablouri, întristate toate de lumina vânătă a iernii ce se cernea pe ferestre şi se aduna în marea oglindă aurită, ce străjuia căminul. Un buştean trosnea în vatră, răspândind miros de fum şi de cenuşă.

Toate erau fumurii şi cenuşii, nehotărâte şi amestecate, cum îi era boierului şi sufletul.

Cu mâinile la spate, bătându-le una de alta, făcând să ciocnească mărunt inelele multe ale degetelor, Arkip Rosetti se gândea că porunca ce-o dăduse de a-l închide pe Stoeniţă n-avea niciun rost.

Flăcăul venise de bună-voie; nu-l adusese nimeni cu sila. De ce să fugă? Ce nevoie era să-i pună paznici?

Ilieş îndrăzni iar:

– Şi-a mai întrebat Stoeniţă că multă vreme o să-l mai ţinem aici fără răspuns?

– Bine, bine! Să-i ridici paznicii şi-om mai vorbi! Ieşi!

Ilieş ieşi aproape de-a buşilea, cu ochii holbaţi la boier, fără să-i întoarcă spatele, ci umblând de-a-ndărătelea.

Iar boierul se gândea că odată şi odată – şi cât mai curând – trebuia luată o hotărâre.

Nu putea să mai meargă aşa. Era şi el om ca toţi oamenii. Nu era de cârpă, dar nici de piatră şi de oţel nu era. În inimă-l durea ceva. Îl străpungea chipul dragei sale copile, de-al cărei dor slăbise.

N-o mai putea şti departe de el.

Fie ce-o fi, Muşa trebuie să se întoarcă. Îi vedea chipul pălit, înspăimântat, ochii care îl priveau rugător.

– Scapă-mă! Scapă-mă! părea că-i spune copila, cu mâinile împreunate.

Dar această nălucire era fugară.

În ochii sufletului, o vedea iarăşi, dar acum era voioasă, rumenă la faţă, fericită, departe de el, alături de tânărul acela străin. Vedenia nouă îl durea mai mult

decât gândul unei Muşe întristate, ameninţate, pierdute.

Trimise pe Ilieş să poftească degrabă în bibliotecă pe coana Marghioala şi pe domnul administrator.

Într-un sfert de ceas, câteşitrei: boierul, cumnata dumisale şi Henri Parrocel se aflau împreună.

– V-am chemat să ne sfătuim. A venit Stoeniţă haiducul şi mi-a spus că el a răpit-o pe Muşa şi pe Gaston. Da, ticălosul! I-a furat pe amândoi şi i-a ascuns undeva, în munţi, şi acuma vrea, niciuna nici alta, să le dau învoirea să se căsătorească. Altminteri, puiul de ţigan m-a ameninţat că-i cunună el, cu voie şi fără voie, şi le duce el de grijă! Aşa mi-a spus.

– Ce neobrăzare!… strigă văduva Roznoveanului bătând cu piciorul în podea. Pălise şi-i fremătau nările.

– Ţiganul e tot aici? întrebă ea.

– Aici! răspunse Arkip.

– Pune să-l spânzure numaidecât!

– Păi nu merge aşa, cu una, cu două, zâmbi conul Arkip. Dacă-l spânzur, nu mai dăm de urma fetei. E-n mâna lui… Cine ştie în ce văgăună o ascunde? Trebuie să fim cu multă băgare de seamă…

– Ce-ai de gând? întrebă Marghioala, în vreme ce domnul Henri, în picioare, la un colţ, tăcea şi asculta cu mare atenţie convorbirea dintre cei doi cumnaţi.

– Tocmai de aceea v-am poftit, să ne sfătuim. Ce ziceţi?

Nici coana Marghioala, nici administratorul nu răspunseră. Ce erau să răspundă? Ce sfat puteau să-i dea?

Când cere stăpânul un sfat, trebuie să-i cânţi în strună.

Altminteri, ţine-ţi gura!

Or, cum nici Henri Parrocel, nici coana Marghioala nu cunoşteau planurile, gândurile, hotărârile conului Arkip, nu-şi luau niciunul răspunderea unei îndrumări. Aşteptau să le spună el însuşi ce binevoieşte să dorească şi atunci va vorbi şi el. Dar boierul nu se dezvălui. Se uită ţintă în ochii omului său de încredere şi-l iscodi:

– Ce zice domnul Parrocel?

– Monseniore, ceea ce va hotărî senioria voastră va fi bine hotărât! răspunse francezul înclinându-se.

– Nu e vorba de ce voi hotărî eu. E vorba să-mi daţi un sfat, să vedem cum putem ieşi mai bine din încurcătură. Vedeţi în ce grea situaţie mă aflu. Stoeniţă nu pleacă de aici fără consimţământul meu. Credeţi, dumneavoastră, ca pot aproba această căsătorie?

– Niciodată! strigă coana Marghioala, pălind din nou şi lovind podeaua cu piciorul. Se gândea pe bună dreptate la viitorul mire, la odrasla domnească pe care o lăsase la Iaşi. Se gândea la Săndulache Ghica, la curtea căruia se şi vedea stăpână, tăind şi spânzurând, punând la locul lor pe toate cucoanele din protipendada Iaşilor, dând slujbe unora, scoţând pe alţii din slujbă şi arătându-le tuturor cine este dumneaei, coana Marghioala Roznoveanca din neamul cnejilor Cantacuzini.

O să pună la locul ei şi pe Săftica Paladi, care umbla să-i fure stăpânirea Moldovei pentru stricatul acela de Calimah, beţiv şi cartofor.

Ce-şi închipuia dumneaei, Elisafta, sora lui Arkip, că dacă s-a măritat cu doi candidaţi la domnie, cu Mihalache Sturdza şi apoi cu Constandinică Paladi, a şi fost doamnă de două ori?

– Niciodată! mai bătu cu piciorul mătuşa viitoarei stăpâne a Moldovei.

Şi, ca să-i treacă supărarea, mai trase nişte praf de tutun, cules de pe buricul degetului mare al mâinii drepte, şi strănută de trei ori, după obicei.

Monseniorul n-aştepta atâta sfatul cumnată-si, cât al înţeleptului său administrator, părintele spiritual al scumpei sale Muşa.

– Domnul guvernor ce ne spune?

– Monseniore, eu mă aflu într-o situaţie foarte delicată. Prin opoziţia mea recentă, prin sfaturile părinteşti pe care le-am dat domnişoarei noastre, am înstrăinat-o total

de mine. Toată afecţiunea pe care credeam că mi-o dăruise de atâţia ani s-a spulberat într-o clipă. Ştiu că, împotrivindu-mă din nou la căsătoria domniei sale cu nepotul meu Gaston, m-ar îndepărta total şi pentru totdeauna de inima ei. Ştiu, de asemenea, că e foarte încăpăţânată în sentimentul ei copilăresc. Că ne va trebui multă voinţă calmă, multă diplomaţie şi multă răbdare să-i scoatem din cap această idee. Dar, cu inima frântă de durere, sunt nevoit să repet: Gaston e un băiat excelent, plin de calităţi. Ar fi un soţ admirabil. Aceea care va fi sortită, într-o zi, să-i fie soţie, va fi cea mai fericită femeie din lume. Averea pe care, graţie mărinimiei senioriei voastre, am agonisit-o în Moldova le va putea procura un trai fără griji, aş putea spune un trai luxos. Dar această fericită femeie nu poate fi ilustra urmaşă a unor principi moldavi. Oricare alta, dar nu domniţa Muşa! Ar fi un vis prea îndrăzneţ pentru bietul meu nepot, un vis pe care, sunt încredinţat, nu şi l-a făcut, nu şi-l face nici el însuşi!... încheie, cu lacrimi în glas, bravul om de încredere al monseniorului.

– Aşadar, nu? întrebă acesta.

– Categoric nu! răspunse preceptorul Muşei, spre deplina, spre entuziasta aprobare a coanei Marghioala, căreia abilul om de încredere al monseniorului îi întreţinea mereu iluzia că este partizanul cel mai fervent al lui Săndulache Ghica.

Henri Parrocel, care simţise slăbiciunea, izolarea, şovăiala, impasul greu în care se afla prinţul, era sigur că această opoziţie fermă va stârni în sufletul îndureratului părinte reacţia contrarie. Ascultându-l vorbind, conul Arkip se transpunea în inima copilei sale şi simţea un început de antipatie pentru acel unchi intransigent, pentru acel tată spiritual al domnişoarei noastre, omul neîndurat care se opunea fericirii ei.

În sufletul conului Arkip Rosetti trăiau şi se luptau acum doi oameni: cel dinţii, el însuşi, tatăl şi stăpânul,

cel care era cu totul de părerea administratorului său general şi nu admitea în ruptul capului sa i se nesocotească voinţa, iar al doilea, părintele iubitor al copilei persecutate, cel care dorea s-o vadă fericită, cu orice chip, cu orice jertfe. Care din ei va învinge?

O clipă de tăcere grea se lăsase în vasta încăpere a bibliotecii.

Sub ei, într-o odaie a palatului, simţeau câteşitrei cum se oţeleşte voinţa dârză a celui mai puternic decât ei, haiducul, care ţinea strâns în pumnul lui destinul întregului neam rusetesc.

– Nu mai sunt eu stăpân aici!… scrâşnea, în el însuşi, boierul.

Umbla cu paşi grei, de colo până colo, şi-şi bătea mâinile la spate, din ce în ce mai nervos.

Henri Parrocel aştepta. Aştepta foarte calm efectul discursului său abil, replica la intransigenţa, la interdicţia lui categorică.

Şi monseniorul vorbi exact cum prevăzuse subordonatul său:

– Desigur… desigur… A respinge pretenţiile haiducului e soluţia cea mai justă, cea mai logică. Dar, din nefericire, nu depinde numai de voinţa noastră. Există o altă voinţă, o altă forţă, mai puternică decât a mea şi a domniilor voastre. E acel blestemat hoţ de codru, care-i ţine prizonieri pe amândoi şi nu le va da drumul pentru tot aurul din lume. Şi mai este, vai, încăpăţinarea Muşei, care seamănă atâta cu maică-sa… Ţi-aduci aminte, coană Marghioliţo?

– D-apăi, cum să nu-mi aduc aminte? Doar mi-a fost soră! E vorba, boierule, ce ne facem? Dacă fata nu-l ia pe Săndulache, cum rămâne cu visurile noastre de domnie?

– Da!… Cum rămâne cu tronul Moldovei? oftă urmaşul lui Antonie Ruset…

Henri Parrocel simţi că a sosit momentul să-şi desfăşoare planul de bătaie, sa dea asaltul pe care-l

calculase în cele mai mici amănunte, în ultima vreme.

Părăsind tonul supus, afabil, aproape umilit, pe care-l avea totdeauna când era faţă-n faţă cu patronul, el dete drumul, cu mare amploare şi vehemenţă, tiradei învăţate pe de rost:

– Tronul Moldovei, orice s-ar întâmpla, trebuie să aparţină ilustrei familii a Ruseteştilor! El nu este al nimănui altuia! Suntem în preajma unor mari evenimente. Revoluţia se apropie. Michel Sturdza nu mai poate rămâne acolo unde se află acum. În acest post înalt trebuie aşezat un om cinstit, cu răspundere, un om cu o autoritate incontestabilă. Şi va fi pus! strigă, îmbujorat de entuziasm şi de fermitate, Henri Parrocel, în care se trezea soldatul lui Napoleon, Napoleon însuşi, cel care detrona şi făcea regi. Împăratul însuşi vorbea prin glasul fostului său grognard, care se simţea, în acel moment, aureolat de gloria învingătorului de la Austerlitz, puternic ca şi el. Cuprins de demonul elocvenţei, Henri Parrocel vorbea. Nu mai era administratorul supus, de până acum, servitorul onctuos care aştepta şi executa cu obedienţă ordinele patronului, ci un profet, un conducător de popoare, un om peste a cărui voinţă nu se putea trece.

– Să mă iertaţi, monseniore, că-mi iau libertatea de a vă vorbi, de a vă mustra, chiar! Dar vă întreb: cu ce drept a renunţat excelenţa voastră la tronul marelui Antonie Ruset? Cui altuia decât înălţimii voastre i se cuvine acest rang? Vi se pare că vine prea târziu? De ce să fie prea târziu? Un om la cincizeci de ani e în puterea vârstei. Sunteţi latifundiarul cel mai bogat din Moldova. Daţi-mi mână liberă şi vă sporesc avuţiile, ca să facem faţă cheltuielilor, fără să ne atingem de patrimoniul ancestral. Sunteţi o minte luminată, o voinţă dârză, o forţă a naturii şi pe deasupra, lucru rar în aceste părţi ale lumii, un senior de o mare cultură, de-o aleasă intelectualitate, şi mai presus de toate, un om al vremii,

un democrat. În demnitatea de mare vistier al Moldovei, aţi dovedit o strălucire, o onestitate, o purtare ireproşabilă, un spirit de previziune, de gospodărie, o energie pe care alţii nu le posedă în egală măsură.

Doriţi să luptaţi şi să pregătiţi cu o generozitate fără pereche pe altul, să investiţi pe altul cu puterea supremă!

Dar unde veţi găsi o personalitate de talia magnificienţei voastre? Cine ar avea un prestigiu egal? Poate că-mi veţi vorbi din nou de acei cincizeci de ani pe care, cu atâta graţie, îi purtaţi pe umerii vânjoşi… Dar nu uitaţi că vestitul Ion Vodă cel Cumplit trecuse de această vârstă când a luat tronul Moldovei. Alţii au fost unşi voievozi după şaizeci de ani şi au guvernat, slavă Domnului, vreme îndelungată.

De aceea, monseniore, daţi-i voie unui bătrân ostaş al lui Napoleon, unui francez care-a bătătorit toată Europa, pînă departe, în gheţurile moscovite, daţi-i voie unui om cu o vastă experienţă a vieţii să vă consacre, încă de pe acum, în numele libertăţii, al egalităţii şi al fraternităţii, voievod şi hospodar al principatului moldav!

Verbul inspirat al lui Henri Parrocel îşi făcuse efectul, crease o atmosferă de altitudini.

Răpirea Muşei, căsătoria ci cu o simplă beizadea sau cu Gaston trecuse pe al doilea plan. Era vorba acum de ceva mult mai important. Porunca din veacuri trebuia să se împlinească!

Omul care, alungat de la vistieria ţării, îşi pierduse încrederea în el însuşi şi se gândea să fericească pe alţii, îşi recapătă, dintr-o dată, mândria şi ambiţia, curajul mobilizator. Cum de nu reflectase el însuşi la lucrurile pe care le proclama acum admirabilul său administrator?

Ce însemnase oare acea eclipsă a orgoliului, care-i întunecase câţiva ani? De ce să se străduiască şi să cheltuiască averi pentru ridicarea altora?

Cât de mărunt, cât de şters i se părea acum acel

Săndulache Ghica, pe care voia să şi-l facă ginere şi domn al Moldovei!…

Conul Arkip se ridică din jilţ, înalt, drept, cu fruntea sus… Paşii îl purtau, fără voia lui, spre marea oglindă aşezată deasupra căminului. Se privi în luciul verzui, care răsfrângea lumina iernii de afară. Se contemplă. Era într-adevăr superb, voievodal. Da! Da! Se va urca pe scaunul ţării moldoveneşti, pe care strălucise strămoşul său Antonie!

Socotind că momentul de exaltare atinsese culmea şi că sublimul nu trebuia prelungit niciodată, ca să nu-i urmeze o prăvălire în gol, Henri Parrocel păşi pe drumul realităţilor. Cu luciditatea şi precizia gospodarului admirabil care era, el desfăşură planul de luptă, posibilităţile de succes, certitudinea acestui succes. Nu mai era nevoie să folosească tonul emfatic, cu care vorbise până acum, ton, care oricât ar fi fost de adecvat sentimentelor exprimate, oricât ar fi îmbrăcat perspective plăcute monseniorului, totuşi oarecum nelalocul lui, cam strident, pentru un subordonat al măriei sale.

Îşi plecă, deci, fruntea şi, reluându-şi obişnuita onctuozitate, vorbi înainte ca să se fi răcit puternica impresie a discursului.

– Pare-se că Providenţa însăşi a pregătit înălţarea înălţimii voastre pe tronul străbun. Să judecăm. Avem, pe de o parte, cupiditatea actualului hospodar, care a dezgustat până şi pe cei mai apropiaţi de el; pe de altă parte generozitatea senioriei voastre, generozitate exercitată pe contul propriei sale averi, nu pe a statului, o avere moştenită, nu răpită altora. Ţăranii de pe moşiile inălţimei voastre se bucura de cele mai mari libertăţi posibile în actuala stare de fapt a principatului moldav. Vederile democratice ale măriei voastre sunt îndeobşte cunoscute. Fără să vă fi solicitat nimeni, fără să fi urmărit vreun interes personal, aţi subvenţionat cu sume

importante – numai eu ştiu câţi bani s-au trimis revoluţionarilor aflaţi la Bucureşti, la Paris şi aiurea! – aţi subvenţionat mişcarea de independenţă, de îndreptare socială, precum şi curentul unionist. Tot tineretul Moldovei şi al Ţării Româneşti vă cunoaşte dărnicia… Vom repeta, vom spori aceste trimiteri. Vom tipări cărţi şi reviste. Vom publica articole în presa pariziană, broşuri, ziare chiar. Articolele vor fi semnate de tineri revoluţionari români. Vom avea sprijinul guvernului de mâine al Franţei.

Şeful revoluţionarilor francezi, Alphonse de Lamartine, ne va ajuta. Precum ştie senioria voastră, nepotul meu, Gaston Parrocel e secretarul marelui poet. El a venit cu scrisori ale lui Lamartine către C.A. Rosetti, Ion Ghica şi alţi animatori ai spiritului nou moldo-valah. Prin Gaston Parrocel vom avea cu noi presa pariziană şi guvernul de mâine. Trebuie începută cât de curând, de astăzi, chiar, o puternică mişcare printre intelectualii din Iaşi. Nu va bănui nimeni cine a stârnit-o.

Acoliţii lui Michel Sturdza vă cred uitat la Drăgoşeşti. Un om sfârşit. O mare renunţare.

Nimeni nu se mai teme de înălţimea voastră… Vom lucra cu atât mai temeinic.

Ceea ce ne pregăteam să facem pentru familia Ghiculeştilor, a Calimahilor şi a altor pretendenţi la tronul Moldovei, o vom face în favoarea celui de drept, celui incontestabil, celui sigur de succes!

Amintesc senioriei voastre că peste o lună domnişoara noastră împlineşte optsprezece ani. I-aţi făgăduit, ca un dar suprem, Parisul. Iată un prilej să fim acolo cu toţii şi să dinamizăm prin toate mijloacele pe tinerii care pregătesc revoluţia. Această revoluţie nu poate să mai întârzie. Socotesc anul 1848 anul hotărâtor pentru schimbarea la faţă a întregii Europe.

„Nu putem sta cu mâinile legate!

Ne cheamă datoria, monseniore!

Vă cheamă ordinul venit de dincolo de vremuri!"

Henri Parrocel socotea că nu putea găsi o frază care să-i încheie mai elocvent partea a doua a discursului.

Tăcu brusc şi se înclină adânc.

Monseniorul pălise în jilţul unde asculta ca vrăjit pe companionul lui Napoleon Bonaparte. Inima i se umfla şi se dezumfla, îl apăsa, voia parcă să-i ţâşnească din piept. Simţea o mare nevoie să rămână singur, să se reculeagă. Coana Marghioala era entuziasmată şi dumneaei: se vedea cu un steag în mână, mergând în fruntea unui batalion de ieşence, luând cu asalt palatul lui Mihalache Sturdza, prinzându-l şi tăindu-i cu mâna ei capul, cum făcuse nişte vivandiere cu Maria Antoaneta şi cu mototolul ei de bărbat, regele Ludovic al XVI- lea.

– Vă rog să mă lăsaţi singur! zise Arkip Rosetti, însoţindu-şi rugămintea, mai mult poruncă, cu un gest august, voievodal.

Ceilalţi doi se ridicară. Boierul îi conduse până la uşă. Acolo le prinse mâinile într-ale sale şi le strânse cu putere, mulţumindu-le pentru calda lor participare la grijile şi la viitorul său şi al Moldovei.

Le recomandă cea mai deplină discreţie. Nu de administrator se temea, ci de gura Marghioalei, femeie ca toate femeile.

Rămas singur, se gândea s-o aresteze în locul lui Stoeniţă. Trei străjeri la uşă vor împiedica orice indiscreţie a boieroaicei. Nemaifiind în contact cu lumea, nu va avea cui să vorbească. Dar, pe măsură ce se gândea cum să pună lacăt gurii cumnatei sale, un alt sentiment, mai puternic decât teama de indiscreţia coanei Marghioala, îi năvăli în suflet: orgoliul, bucuria de a fi stăpânitorul Moldovei. Toate celelalte preocupări nu-şi mai aveau loc.

Perspectiva de a pregăti altuia scaunul de la Iaşi cădea. O dată cu ea cădea şi obligaţia de a-şi mărita copila cu vreo beizadea oarecare. În definitiv, beizadea nu era

niciunul dintre pretendenţii Muşei. Acest titlu se dă primului născut al unui domnitor, iar la Iaşi nu se găsea niciunul, afară de Nicolaie Suţu, om bătrân şi însurat. Săndulache Ghica şi Calimahul fiind înlăturaţi, rămânea loc liber pentru alesul domniţei. Va avea el inimă, boierul, să se împotrivească unirii dorite de copila lui adorată? Ce motive va mai găsi?

Fata îl iubea pe Gaston. Gaston era un băiat excelent. Viitoarea lui soţie va fi cea mai fericită femeie din lume.

Gaston era secretarul lui Alphonse de Lamartine. Marele poet va fi favorabil influenţat pentru cauza viitorului principe al Moldovei. Cuvântul unui important bărbat din Apus începea să cântărească greu şi prin părţile noastre; va cântări şi mai greu, dacă împrejurările politice se vor schimba în Franţa, dacă revoluţia va fi proclamată în toată Europa. O dată continentul scos din Evul Mediu, care se prelungea şi după 1789, prejudecăţile nobilitare nu mai aveau ce căuta în lumea nouă.

Nu! Nu-i va fi ruşine marelui senior să aibă drept ginere un tânăr de origini modeste. Şi dacă, totuşi, revoluţia nu va izbucni şi vechile prejudecăţi vor continua, îi va fi foarte uşor boierului moldovean să cumpere băiatului un titlu papal. Îl va face marchiz. Marchizul Gaston de Parrocel. Va merge şi mai departe. Cum presa pariziană îi va sta la dispoziţie, nu-i va fi greu să strecoare în diferite cotidiane şi hebdomadare câteva cronici din care va reieşi că urmaşii pictorului Parrocel, celebru prin tablourile care reprezentau bătălii din epoca lui Ludovic al XIV-Iea, coborau din însuşi Regele-Soare. Şi iată cum:

Joseph Parrocel avea o soţie tânără, încântătoare, care a atras atenţia ilustrului monarh Don-Juan, celebru prin aventurile sale amoroase, tatăl atâtor copii, legitimi şi nelegitimi, dăruise frumoasei soţii şi pictorului însuşi un Parrocel, prin vinele căruia curgea sânge burbon. Articolele care dezvăluiau acest mister vor fi traduse şi

trimise la Iaşi. Boierimea moldoveana va afla pe cine are de ginere Arkip Rosetti-Drăgoşeşti: un marchiz autentic, un strănepot al regelui Franţei.

În acest joc al bastarzilor unii reali, alţii imaginari, castelanul amesteca şi pe propria-i odraslă, pe Stoeniţă, feciorul ţigăncii. Flăcăul era frumos, deştept, isteţ, cu gânduri de mărire. O dată ajuns domn, conul Arkip îl va înfia. După aceea-l va trimite o vreme prin străinătate, ca să-l şlefuiască. Îl va face hatman.

Oare nu fusese voievod al Moldovei şi alt haiduc, Răzvan, care era ţigan sadea, nu băiatul unui mare boier? Dar Petru Rareş? Nu era oare Petru Vodă copilul din flori al lui Ştefan cel Mare făcut cu Rărеşoaia, pescăriţa?

Dar Alexandru Lăpuşneanu? Nu era şi el fecior de pripas, plămădit de Petru Rareş cu o muiere din Lăpuşna? Ion Vodă Armeanul, poreclit cel cumplit, nu era şi el odraslă de mâna stângă a lui Ştefăniţă Vodă?

Dar Petru Cercel, domnul Ţării Româneşti, nu era o zvârlitură piezişă a lui Pătraşcu Vodă cel Bun? Dar pe Mihai Viteazul nu l-a făcut acelaşi Vodă Pătraşcu cu o crâşmăriţă din Ialomiţa, frumoasa Tudora, care şi-a încheiat zilele ca monahă pe malul Oltului, la mănăstirea Cozia, unde a şi fost îngropată?

Puţini au fost dotnnii Moldovei şi ai Munteniei născuţi în palatul domnesc, din legiuita cununie. Nu le spunea, oare, turcul „Circ-bablâc”, adică patruzeci de taţi, pui-de-lele? Chiar la această curte de mare boier moldovean se afla în clipa de faţă un copil din flori care fusese ieri voievod al ţiganilor şi putea fi mâine domn al Moldovei.

Flăcău mândru, vrednic să domnească, plămădit din aluatul celor cutezători şi biruitori, acesta era Stoeniţă Vodă, care aştepta în catul de jos al palatului. Băiatul crescuse mult în ochii lui taică-său. Voinţa lui dârză, care pusese stăpânire şi pe măria sa boierul, şi pe măria sa domniţa, şi pe marchizul Gaston de Parrocel, îl ridicase

din rândul haiducilor şi-l pusese pe treapta căpeteniilor de neamuri.

Remuşcările părintelui, care abia acum îşi dădea seama că se purtase cu vitregie faţă de acest întâi-născuţ al său, n-ajungeau. Răul trebuia îndreptat. Stoeniţă va fi pus la locul ce i se cuvine. Dreptate trebuia să se facă şi lui, şi altora! Muşa va fi soţia tânărului franţuz. Vor pleca la Paris cu toţii, boierul, mirii, credinciosul domn administrator Henri Parrocel.

Nunta va fi prăznuită acolo, în metropolă, după ce Gaston va fi fost făcut marchiz papal şi după ce va fi trecut la ortodoxie. Măcar atâta să jertfească datinelor strămoşeşti ale celor pe care îi va moşteni!

Conul Arkip înota acum în plin entuziasm, într-un ocean de generozitate. Aşa era dumnealui câteodată, dar se răzgândea repede, precum ştim.

Trimiţind un slujitor să i-l aducă pe Stoeniţă, căruia urma să-i dea răspunsul cel bun, avântul începu să-i pălească şi toate planurile de fericire cu care îşi dăruise, în închipuire, odraslele, se iveau cu fiecare treaptă pe care o cobora slujitorul şi cu fiecare treaptă pe care o urca voievodul ţiganilor. Stoeniţă Vodă se înfăţişă cu semeţie, parcă el şi nu celălalt era stăpânul Drăgoşeştilor.

Sărută dreapta cinstitului boier, care-l sărută şi el pe frunte.

– Ia stai, băiatule, ia stai colea! îi vorbi, părinteşte, măria sa, arătând haiducului un scaun şi încercând să-l îmbuneze, să-l cumpere. Fostul vistier voia să scape, cu câteva pungi, de toată beleaua ce-i căzuse pe cap.

– Măi, Stoeniţă, băiatule, tu trebuie să fi cheltuit mult cu săniile, cu oamenii, cu găzduirea copiilor. Ia spune cât trebuie să-ţi dau pentru toate acestea şi să isprăvim odată?!

– Un galben, măria ta!

– Cum un galben, omule?

– Păi mi-ai mai dat nouă sute nouăzeci şi nouă pentru capul lui musiu Gaston. De când l-am cunoscut şi m-am făcut frate de cruce cu el, am băgat de seamă că şi capul lui musiu Gaston face cât al meu: o mie. Aşa că dacă-mi mai dai un galben, socoteala e cum se poate mai dreaptă.

– Eu ziceam aşa, stărui celălalt, să-ţi dau cât am dat lui Mihalache Sturdza să te scape de ştreang, adică doua mii. Să-ţi mai dau pe deasupra şi două mii pentru cheltuielile ce le-ai făcut cu răpirea fetei şi cu găzduirea lor şi să ne vedem de treabă fiecare.

– Uite ce, boierule, măria ta. Eu am venit aici pentru alt răspuns, nu pentru tocmeli îi răspunse Stoeniţă fulgerând cu ochii pe conul Arkip.

– Şi pentru ce treburi ai venit, băiatule?

– Parca ţi-am mai spus? Am venit să iau învoirea măriei tale.

– Învoire pentru ce?

– Pentru cununia domniţei cu frate-meu de cruce, cu musiu Gaston, franţuzul măriei tale.

– Sa mai vedem, băiatule, să ne mai gândim! Să mai cumpănim. Deocamdată dă-le drumul să vie acasă şi-om vedea, că nu vin tătarii.

– Uite ce e, măria ta! Eu fără învoiala cununiei nu plec. Dacă vrei, mai stau aici o zi, două, să mai vezi, să te mai gândeşti, să mai cumpăneşti. Dar eu nu mai am nimic de gândit şi de cumpănit şi nici la tătari nu mă gândesc.

– Măi, Stoeniţă, altminteri nu se poate?

– Cum altminteri? Eu poate că m-aş răzgândi, dar nu se răzgândeşte dumneaei, domniţa, fata măriei tale, Mărioara Florioara, de-i zice Muşa. Dumneaei nu se răzgândeşte.

– Zău, mă?

– Zău!

Boierul porni să umble prin casă nehotărât Apoi mai încercă:

– Eu zic aşa, să te duci şi să le spui să poftească dumnealor acasă şi să mai stăm de vorbă că nici aşa, cu una, cu doua, nu poate să meargă! Cât despre tine, băiatule, m-am gândit să te ţiu pe lângă mine. Să te cresc.

– Am crescut destul! răspunse Stoeniţă, rânjind amar, cu dinţii lui de lup. Trebuia să mă creşti de când eram mic, să nu mă laşi în grija bietei măicuţe, cu lingurarii, cu căldărarii şi cu hoţii de cai…

Conul Arkip roşi, îşi plecă fruntea.

– Totuşi, trebuie să facem ceva şi pentru tine! Am gândit aşa…

Stoeniţă Vodă îl opri cu un deget al mâinii şi cu tristeţe în glas:

– Să nu mai vorbim de mine, măria ta, că eu mi-am făcut rosturile pe pământ şi mi-am tras norocul. Nu-mi mai duce de grijă. Că mi-au dus-o alţii. E vorba cu ce răspuns plec? Vremea trece şi dumnealor m-aşteaptă!

– Spune-le să vie acasă! Adu-i acasă, Stoeniţă, se rugă Arkip, cu ochii înlăcrimaţi, cu o făgăduială licărind printre lacrimi.

Haiducul, însă, om hotărât, oricât era de tânăr, cunoştea lumea şi vicleniile oamenilor… Voia să ştie lămurit dacă e "da" ori "ba".

– Am să le spun, am să-i aduc, dar întâi să le duc vestea cea bună. Da ori ba?

încolţit, strâns cu uşa, boierul n-avu încotro:

– Ţine galbenul, impieliţatule, şi du-le vestea cea bună! Şi conul Arkip, parcă scăpat de o grea povară, oftă uşurat. Stoeniţă zâmbi, mulţumit, lăsă un genunchi în pământ şi sărută mâna viitorului domn al Moldovei.

– Atâta, numai, te-aş ruga, voievoade, să nu-i aduci o dată pe amândoi. Să nu s-audă c-au fost împreună! ia-l pe Ilieş şi du-l cu tine să-i ţie de urât băiatului cât o sta singur, în vizuina unde l-ai ascuns. Unde zici că i-ai dus?

– În vizuină, precum ai spus!… răspunse Stoeniţă, şiret,

ocolind răspunsul, ca să nu işte greutăţi maicii Epifania.

Părintele Muşei voia să-şi vadă copila singură, să fie numai a lui, fără o prezenţă străină în castel, măcar o zi-două înainte de ceasul logodnei, s-o mai ştie cu tot sufletul a lui şi numai a lui.

Pe urmă va veni şi marea despărţire. Pasărea îşi va lua zborul alături de un alt tovarăş de drum...

Stoeniţă, însă, nu înţelegea de ce să nu-i aducă pe amândoi deodată.

Bănuia o viclenie a boierului, o capcana: „Vrea să-i aduc fata, pe urmă, când o sa vie şi băiatul, să-i scoată în cale cine ştie ce gealaţi şi să-i vină de petrecanie, să scape de el, sub cuvânt că l-au răpus tâlharii... Dar Stoeniţă e colea!... Stau de veghe!”.

Răspunse boierului:

– Aşa să fie, cum ai poruncit măria ta! Plec chiar acum. Pe Ilieş îllas cu frate-meu în vizuină.

– Pe domniţa cine o aduce?

– Poate că vrei să vii chiar măria ta să ţi-o dau.

– Nu, băiatule. Nu putem fi toţi pe drumuri. Astăzi căile sunt primejdioase. Eu o aştept aici. Să pleci azi cu domnul Henri, s-o aducă dumnealui, s-o aduceţi amândoi.

– Dacă vine dumnealui, ce să mai vin eu?

– Să vii şi tu, băiatule, să ne bucurăm cu toţii. Eu am gânduri mari cu tine. Nu te mai las pe drumuri. Ai să stai cu noi aici... în palat... pe urma o să călătoreşti să vezi lumea... să-ţi schimbi firea. Ce zici?...

– Prea bine zic! Dar cu măicuţa ce facem?

– A, da. Cu Sălumia. Am eu şi grija ei. M-am gândit aşa, s-o facem stareţă la vreun schit, cum a fost şi Tudora, muma lui Mihai Viteazul al Ţării Româneşti.

Stoeniţă rânji:

– Unde s-a mai văzut ţigancă stareţă?

– Isprăveşte o dată cu ţigănia! strigă boierul. Una-două şi-i tot dai zor cu neamul maică-tii! Nu mai e nimeni ţigan

în casa mea! Tu eşti odraslă boierească… Sângele după tată se judecă. Să nu te mai aud vorbind aşa!… De maică-ta, am eu grijă!… Ţineţi galbenul şi mai ţine şi punga asta!

– Galbenul îl iau, dar punga nu! Mi-a rămas destul din sabia vândută lui Mihalache de la Iaşi. Sabie de preţ, măria ta. Numai pietre scumpe. Mi-a luat-o pe nimica toată. Dar nu mă las până nu i-o iau înapoi!

Arkip Roseâti nu prea înţelegea de ce sabie e vorba. Gândurile îi erau aiurea.

Acum că i se smulsese consimţământul era nerăbdător să-şi vadă copila, s-o strângă cât mai curând la piept, să-i dea toate fericirile, numai s-o vadă fericită.

– Du-mi-te, Stoeniţă, băiatule, şi să vii sănătos cât mai curând!

– Mâine nu, măria ta, dar poimâine sunt aici cu frate-meu…

– De soru-ta nu spui nimic?…

– Domniţa Marioara e prea sus să fie soră cu un lotru, răspunse feciorul ţigăncii.

Şi-n ochii lui, în glasul lui, tremura o caldă şi înaltă alintare, o cuviinţă adâncă; boierul fu mulţumit foarte de această mărturisire a haiducului şi de smerenia lui. Îndrăzneţ şi mândru când vorbea cu taică-său, Stoeniţă nu îndrăznea să se înveţe cu gândul că-i putea fi soră fata cnejinei cantacuzineşti, domniţa de care-i era plină inima.

O înfăşurase în dragostea de frate mai mare din seara când o văzuse întâia oară, acolo, în curtea conacului boieresc, şi primise de la dânsa, inelul cu piatră scumpă, dăruit măicuţei Sălumia.

Din acea clipă, haiducul se simţea robit copilei, rob de bunăvoie, slugă plecată şi arhanghel păzitor. O va ocroti întreaga viaţă. Fecioara aceea frumoasă şi bună, care-i dăruise inel de preţ pentru biata lui mamă – ţiganca înşelată, nesocotită, aproape izgonită – răscumpăra vina

boierului, împăca cele două case: palatul stăpinului atotputernic cu bordeiul şi cu peştera din pădure ale neamului hoinar. Singurei fiinţe pe care o iubea mai presus de orice pe lume, Sălumiei, se adăugase acum, în tainiţele inimii haiduceşti, acea domniţă din poveste, a cărei fericire tâlharul o urmărea acum ca pe prada lui cea mai bogată. Voia ca surioara lui să fie mândră într-o zi de fratele ei mai mare, haiducul Stoeniţă. Fugărit, prigonit, asuprit, trimis la spânzurătoare, acel păunaş al codrilor, care se ascundea de oameni împrăştiind printre ei spaima numelui său, simţea în suflet comori de duioşie şi de bunătate. Puţină dragoste, puţină înţelegere de i s-ar fi dat, rânjetul acela de lup s-ar fi prefăcut în zâmbet cald, de frate al omului. Mâna ce răsucea hangerul, zvârlea pistolul în văzduh şi-l prindea din zbor, mâna haiducului n-ar fi fost pentru toţi decât mângâiere şi binecuvântare!…

Dându-şi seama că e pe cale să se înduioşeze, voievodul ţiganilor rânji, scrîşni din dinţi şi, lăsând să vorbească pe feciorul năpăstuitei Sălumia, cuprinse tot pământul cu privirea şi aruncă – nici el nu ştia cui – un îndârjit „Muma voastră de tâlhari!”

CAPITOLUL XIII

Două sănii încărcate cu merinde, pături groase şi blanuri scumpe ieşiră pe poarta mare a curţii domneşti.

În cea dintâi stă domnul Henri Parrocel, având la stângă lui pe Stoeniţă Vodă, iar în a doua, Ilieş Împuşcă Vrabie, cu doi arnăuţi înarmaţi până-n dinţi. Cea dinţii era sania cu patru cai a boierului. A doua, tot cu patru cai şi parcă mai bogată decât cealaltă, era a preacinstitului magnat leah pan Stanislas Zalomiţchi, cel care mai acum câteva zile speriase Iaşii cu cheltuielile lui.

Porneau pe drum de seară cele două sănii spre

Ciupercani, la schitul ce se afla cale de trei poşte de Drăgoşeşti, trecând pe la Miroslăveni.

Musiu Henri tăcea. Stoeniţă tot aşa. Izbândiseră! Ce-ar mai fi putut vorbi? Se înţeleseră fără vorbe, se înţelegeau şi acum. Erau plini de bucurie amândoi. Şi bucuria trebuie gustată în tăcere.

Henri Parrocel trăia cea mai deplină zi a vieţii lui zbuciumate.

În sfârşit i se împlinise visul cel mai mare!

Nepotul său iubit se va însoţi cu o moldoveancă de neam înalt, bogată, frumoasă ca o poveste din cele o mie şi una de nopţi, frumoasă şi bogată ca prinţesele din basmele Şeherezadei. În acelaşi timp, copila sufletului şi spiritului său, Muşa, pe care o crescuse şi o iubise cu devotamentul unui părinte adevărat, va fi şi ea fericita.

N-ar fi putut găsi un mire mai vrednic. Alături de Gaston va duce o viaţă pe care n-ar fi putut-o visa în acea lume provincială, aproape rustică şi atât de pretenţioasă, viaţa boierimii ieşene. Nici acel băiat cumsecade, bătrân înainte de vreme, care era Săndulache Ghica, nici zvăpăiata odraslă a Calimahilor nu-i puteau oferi traiul de feerie occidentală – plină de surprize, de sărbători ale inimii, de evenimente, de învăţături şi de înalte divertismente – care o aştepta în Parisul tuturor devenirilor, alături de un tânăr frumos, inteligent, activ, plin de viitor.

Ştiindu-şi copila fericită, bunul său patron, omul generos şi delicat, căruia îi datora atât, va fi el însuşi fericit. Se va smulge şi el din singurătatea castelului mohorât al Drăgoşeştilor, va evada încetul cu încetul din monotonia vieţii de nabab inutil, bogat, din atmosfera de renunţare, de orientalism steril, şi se va consacra unei activităţi publice, care, dacă nu-i va aduce suprema învestitură, titlul de principe domnitor, va servi, totuşi, ideile de libertate şi progres ale lumii noi şi va da propriei sale vieţi o preocupare dinamică, un ideal mai înalt decât

acela de a număra pungi pline de aur austriac, turcesc, rusesc sau franţuzesc, cu chipul Ludovicilor, al Mariei Tereza sau al lui Napoleon, rodul metalic al imenselor sale pământuri grase şi atât de fecunde, gospodărite cu atâta pricepere de fostul oştean al lui Bonaparte.

Cu sufletul liniştit şi purificat prin succesul dobândit, prin himeneul apropiat al celor doi copii dragi, Henri Parrocel îşi făcea examenul de conştiinţă şi găsea că, poate, nu ajunsese la acea izbândă prin mijloacele cele mai elegante.

Jocul său fusese dublu: folosise procedeuri diabolice; îşi ajunsese scopul abuzând de încrederea omului care-l primise, de la început, cu atâta lealitate. Dar nu putuse face alt fel. Din lunga lui experienţă a vieţii, din numeroasele lui lecturi, Henri Parrocel învăţase că, nu o dată, interesele noastre proprii coincid cu ale altora; servindu-ne pe noi înşine, putem fi folositori unei cauze înalte; egoismul nostru se poate integra într-o acţiune de interes obştesc, generoasă.

E regretabil că un scop onorabil trebuie să fie atins, uneori, prin abilităţi şi prefăcătorie. Dar, din moment ce intenţia e pură, iar finalitatea favorabilă şi altora, păcatul poate fi absolvit cu cea mai deplină seninătate.

Henri Parrocel îşi judeca procedeele, poate că le condamna, dar se scuza spunându-şi că n-avusese încotro, că nu putuse face alt fel. Chiar fericirea nepotului său iubit, Gaston, el o pregătise fără ştirea acestuia, atrăgându-l şi pe el într-o cursă, dezvăluindu-i nici lui toate iţele împletite în vederea scopului final.

Monseniorului îi arătase acelaşi devotament.

În administrarea domeniilor dăduse dovadă de mare pricepere şi onestitate. Sporise simţitor averea Roseteştilor. Prin arendări, prin cumpărări şi vânzări de pământuri, de vite, de produse ale ogoarelor şi ale pădurilor, adusese câştiguri fabuloase patronului său şi nu-şi tăiase niciodată singur partea, cum făceau cei mai

mulţi dintre administratorii de moşii. Nu speculase pentru propriul său beneficiu. Cunoscându-i capacitatea şi corectitudinea, boierul îl răsplătise la fiecare tranzacţie, făcându-i o parte largă, pe care Parrocel însuşi n-o sperase. Pe urma activităţii sale fructuoase şi pe urma generozităţii boierului, francezul îşi agonisise o mare avere de care, până la urmă, avea să beneficieze, prin căsătoria cu Gaston, tot domnişoara noastră, moştenitoarea unică a unor imense avuţii.

Pledând în faţa monseniorului cauza cuceririi pentru eminenţa sa însăşi a tronului Moldovei, Henri Parrocel nu făcea un discurs de formă, menit numai să abată pe urmaşul lui Antonie Ruset de la gândul înscăunării lui Săndulache Ghica: era sincer convins că această supremă învestitură se cuvine domnului Arkip Rosetti. Parrocel îşi lua faţă de el însuşi angajamentul de a lupta pentru triumful revendicărilor neamului rusetesc, pentru izbânda patronului său.

Şi dacă tonul său fusese oarecum declamator, emfatic, aceasta se datora, să nu uităm, originilor sudice ale urmaşului pictorului din Avignon. Împăcat cu sine însuşi, Henri Parrocel savura, alături de Stoeniţă Vodă, voluptatea succesului.

Stoeniţă!…

Administratorul îi cunoştea povestea. Întâi o bănuise. De câteva zile era încredinţat că acel flăcăiandru neastâmpărat, devenit căpitan de haiduci, apoi voievod al zecilor de mii de ţigani moldoveni, nu era străin de sângele monseniorului. Asemănarea cu Muşa, faptul că boierul îi trimitea ajutoare, lui şi maică-sii – roaba Sălumia – deschiseră foarte curând ochii perspicacelui francez. Băiatul îi devenise drag de când se înfrăţise cu Gaston şi mai ales de când făptuise îndoita răpire, menită deznodământului fericit de azi. Cu obişnuita lui discreţie, Henri Parrocel îşi spusese abia lui însuşi originile lui Stoeniţă.

Într-o zi, însă, va trebui să mărturisească lui Gaston cine era acel providenţial frate de cruce, cel căruia îi datora nu numai fericirea de azi, dar şi o jumătate din averea pe care Muşa o va moşteni mâine. Poate că boierul însuşi va destăinui domnişoarei noastre că purtarea frăţească a haiducului era purtarea unui frate adevărat. Dintr-un ciudat şi totuşi firesc sentiment de supunere, Henri Parrocel se devota, în acele clipe, omului care era la stânga lui, binefăcătorul nepotului, dar şi fiul stăpânului său.

În pan Stanislas Zalomiţchi-Rosetti, administratorul simţea pe boierul de mâine şi regreta că-l aşezase la stânga lui, în loc să-i stea el la stânga: la prima coborâre şi urcare în sanie, va restabili rangurile.

Dormiră o noapte la Miroslăveni, schimbară caii şi-n faptul cenuşiu al unei zile care se pregătea de ninsoare o luară spre schitul Ciupercanilor.

Când să urce în sanie, Henri Parrocel pofti pe Stoeniţă să se aşeze la dreapta lui.

– Lasă, musiu Henri, că mi-e bine şi aşa…

– Să vezi, pan Stoeniţă… Mie-mi vine mai bine la stânga, că mi-e inima mai liberă… Când îmi stă cineva la stânga, nu respir în voie… parcă m-apasă ceva pe inimă…

Şi Stoeniţă Rosetti îşi luă locul de onoare, cu administratorul la stânga.

Pe la prânz, cele două sănii urcară dâmbul care ducea la schit şi se opriră în faţa vechii porţi de stejar acoperite cu şindrilă.

Mare fu bucuria Muşei şi a lui Gaston auzind clinchetul argintiu al zurgălăilor, nechezatul cailor şi recunoscând în călătorii sosiţi pe cei doi mesageri ai bunei-vestiri: musiu Henri, pan Stanislas Zalomiţchi şi, pe deasupra, musiu Ilieş Împuşcă Vrabie cel franţuzit.

Consimţământul măriei sale umplu de fericire inima tuturor. Şi-n vreme ce Stoeniţă Vodă îşi găsea de lucru

descărcând darurile aduse maicii Epifania şi întregului schit: merinde, postavuri, scurteici îmblănite, pături, cizme pentru părintele Gligore şi alte lucruri de trebuinţă sărmanelor monahe, Henri Parrocel punea în curent pe cei doi îndrăgostiţi de felul cum se scurseseră zilele la castel în lipsa lor, de frământările, de ezitările boierului şi, până la urmă, de hotărârea dumisale binevoitoare. Despre el însuşi, bunul unchi nu prea vorbea. Nu părea să fi avut un amestec hotărâtor în această poveste. Un martor, şi atâta tot. E nevoie să se ştie de îndelungata lui activitate subterană? Le vorbi mai mult de intervenţia decisivă a lui Stoeniţă decât de propriile sale demersuri.

Nici Gaston nu trebuia să cunoască partea activă pe care o desfăşura de atâta vreme fratele tatălui său spre realizarea acelei cusătorii plănuite înainte chiar ca tinerii să se fi cunoscut a atribui altora propriile tale merite este o voluptate delicata. Tot aşa, a trece cu discreţie asupra unei binefaceri, a nu provoca obligaţia gratitudinei este o însuşire pe care numai sufletele alese o poseda.

Urmând dorinţei conului Arkip, Muşa pleca spre Drăgoşeşti fără Gaston. Această despărţire făcu să i se strângă inima. O mai neliniştea şi sosirea, la porţile monastirei, a unei cete de vreo zece călăreţi posomoriţi, care umblau de colo până colo. De unde veneau? Ce căutau? Stoeniţă Vodă o linişti: erau oameni de-ai lui. Trimisese după ei de la Miroslaveni. Oameni de credinţă. Vor însoţi pe domniţa şi pe domnul Henri Parrocel până la curte. Îi vor păzi de lupi şi de alte lighioane. Dintre aceşti însoţitori vor pleca numai patru, care vor călări câte doi, înainte şi în urma săniei. Cei doi arnăuţi vor sta pe capră lângă vizitiu. Aveau destul loc. Sania boierească era încăpătoare. Ceilalţi şase oameni ai lui Stoeniţă vor păzi mâine, la plecare, pe domnul Gaston.

– Fiindcă şi în calea dumnealui ar putea ieşi careva lighioane, în afară de lupi! zâmbi Stoeniţă. Cu gândul la vreo năzbâtie a boierului.

O masă îmbelşugată, ospăţ de bun rămas, pregăti maica stareţă Epifania, Şi-n jurul cucerniciei sale, se aşezară domniţa Muşa, domnul administrator Henri, domnişorul de la Paris, Stoeniţă, Ilieş Împuşcă Vrabie şi părintele Gligore, duhovnicul schitului. Sfinţia sa rosti „Tatăl nostru”, în picioare, ascultat de ceilalţi, tot în picioare, apoi binecuvântă pâinea şi vinul. Mâncară toţi şi se ospătară. Apoi domniţa, însoţită de domnul administrator, se pregăti de plecare. Trebuiau să pornească devreme ca să ajungă înainte de a înnopta la Miroslăveni, iar de acolo spre Drăgoşeşti. Copila boierului, înduioşată, îşi luă rămas bun sărutând mâna stareţei şi îmbrăţişând pe celelalte pustnice.

O petrecură până la poartă maicile şi surorile cântând un psalm şi bălind toaca, în vreme ce suna clopotul, tras de două monahe.

Muşa simţi o lacrimă strecurându-i-se între pleoape. Orice despărţire e tristă.

Această părăsire a bunului adăpost, unde petrecuse atâtea ceasuri fermecate, îi muiase inima. Nu-i spusese, oare, Gaston, nu mai departe, azi dimineaţă:

– Domniţa mea, nu ştiu ce ne rezervă ziua de mâine. Dar oricât de frumos, oricât de strălucitor sau oricât de amar ne-ar fi viitorul, eu cel puţin, nu voi uita niciodată zilele petrecute în cuibul acesta cald, în izolarea aceasta monahală, în singurătatea munţilor, plină de icoana voastră suavă, principesă! În amintirile mele, capitolul cel mai frumos va fi poate cel pe care îl voi numi „Insula de zăpadă"... Izolarea noastră în acest peisaj de feerie iernatică!...

Sania cu patru cai porni într-un zvon triumfal de zurgălăi, în bubuitul a cincisprezece puşti descărcate-n slavă... Nu numai cei zece haiduci şi cei doi arnăuţi, dar şi monsieur Henri, şi Stoeniţă Vodă, şi Ilieş Împuşcă Vrabie purtau carabine pe umăr şi împuşcau văzduhul acum, împreună cu străjerii. Un semn cu mâna, o

fluturare albă închinată lui Gaston fu cea din urmă întruchipare a copilei, care se pierdea acum în cenuşiul drumului, în zborul telegarilor…

CAPITOLUL XIV

Conul Arkip aştepta nerăbdător în castel, care, de la plecarea Muşei, se posomorise mai mult decât oricând. Parcă mai trecuse un veac peste mohorâta zidire. Boierul îşi va revedea odrasla adorată! Îl cutreierau bucuria amestecată cu teamă, mulţumirea că împlinise voia fetei, că o va face fericită. Şi îl mai umilea mâhnirea că în această luptă fusese învins. Întâia oară i se trecea peste voinţă, lui, marelui boier şi stăpân atotputernic. Învins, umilit!… Cum se putuse aşa ceva?

Toate se adunaseră împotriva lui. Îi era ciudă. Şi în ciuda aceasta nu se putea bucura pe deplin de reîntoarcerea apropiată a odorului.

Mândria îi fusese îngenuncheată. Simţea în el o sfârşeală. Poate unde nici nu se hrănise destul din ziua în care aflase de răpirea fetei. În acea seară, îndurerat din cale-afară, nu mâncase nimic. Simţise toată noaptea gheara foamei răscolindu-i măruntaiele. Dar în această suferinţă trecea, parcă, şi un fel de mulţumire, bucuria trupului de a se simţi mai uşor.

A doua zi dimineaţa, uitându-se în oglindă, se găsi tras la faţă, palid, cu nasul parcă mai subţire.

Îi păru chiar că îmbătrânise. I se făcu milă de el însuşi. Şi parcă-i plăcea să simtă această milă de sine. Fiecare, oricât am fi de mari şi de temuţi, purtăm în noi gustul calvarului, voluptatea martiriului, nevoia de a fi compătimiţi, mângâiaţi. Slăbiciunea celui puternic îl apropie de ceilalţi oameni.

Arkip Rosetti se pregătea să apară în faţa Muşei ca o victimă. Va căuta să slăbească tot mai mult mâncând cât

mai puţin.

Va pune pe Avedik Cricorian să-i micşoreze barba care de jur împrejur era neagră. O dată suprimat acel chenar negru al bărbii lui amestecate, vor rămâne mai multe şuviţe albe. Poruncind meşterului bărbier să-i tundă şi părul din jurul urechilor, îndureratul părinte va părea şi mai slab, şi mai de plâns. Slab şi îmbătrânit va putea să-l găsească Muşa! Îmbătrânit şi slab din pricina ei. Da! Iată cum răsplătesc capiii jertfa părinţilor, neasemuita lor dragoste!

„Vai, tăticule, dar ce-ai păţit de te-ai schimbat aşa?” va întreba Muşa, speriată de înfăţişarea sărmanului ei părinte.

Arkip nu va răspunde nimic, va clătina capul cu durere şi va ofta adânc, dar nu prea mult, întorcând privirile, parând că vrea să-şi ascundă oftatul şi lacrimile.

Aşa gândea boierul. Aşa vor trebui să se petreacă lucrurile.

Iată însă că în clipa când zurgălăii mult aşteptaţi zvoniră clinchet argintiu în drum, în faţa porţilor, când Muşa, sprintenă, sări din sanie şi alerga voioasă ca o ciocârlie să i se arunce în braţe, pare-se că o minune se făcu, o mare schimbare în toată înfăţişarea boierului, fiindcă cele dinţii cuvinte ale copilei fură:

– Vai, tăticule, măria ta, cum ai întinerit! Te-ai făcut mai frumos ca înainte.

Se vede că rumeneala care, de emoţie, la vederea copilei dragi, se urcase-n obrajii conului Arkip, precum şi faptul însuşi că slăbise puţin îl întineriseră, în pofida şuviţelor albe care îi năpădiseră barba amestecată.

(Urmare şi sfirşitul în numărul viitor)

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică" și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservire în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

Prețul abonamentelor la colecție:

3 luni . . . . . . 9 lei
6 luni . . . . . . 18 lei
1 an . . . . 36 lei

APARE DE TREI ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU